

До записки

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Мавлевої Діани Едуардівни

(ПІБ)

академічної групи 072-19ск-1 (денна форма навчання)

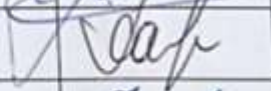

(шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Вибір видів та форм банківського кредитування підприємства (на прикладі Салону меблів «Меблі в ритмі життя», ФОП Сушко І.А.)»

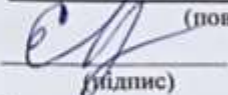
Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Єрмошкіна О.В.	78	добре	
Рецензент	Усатенко О.В.	86	добре	
Нормоконтролер	Федорова О.Г.	80	добре	

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

О.В.Єрмошкіна

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2022 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр

студенту Мавлєвій Діані Едуардівні академічної групи 072-19ск-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

На тему: «Вибір видів та форм банківського кредитування підприємства (на прикладі Салону меблів «Меблі в ритмі життя», ФОП Сушко І.А.)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від 12.05.2022р. № 254-с

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	03.05.2022-08.05.2022
Розділ 1	Теоретичне обґрунтування використання підприємством кредитних ресурсів	09.05.2022-18.05.2022
Розділ 2	Аналіз економічної та фінансової діяльності підприємства	19.05.2022-26.05.2022
Розділ 3	Аналіз кредитних ресурсів підприємства	27.05.2022-05.06.2022
ВИСНОВКИ	Підсумкові результати дослідження, обґрунтування співвідношення отриманих результатів із загальною ціллю і конкретними завданнями	06.06.2022-08.06.2022
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	09.06.2022-12.06.2022

Завдання видано

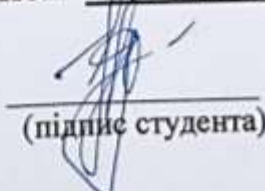

(підпис керівника)

О. В. Єрмошкіна
(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 02.05.2022 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 13.06.2022 р.

Завдання прийнято до виконання

(підпис студента)

Д. Е. Мавлєва
(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Мавлева Д. Е. – «Вибір видів та форм банківського кредитування підприємства (на прикладі Салону меблів «Меблі в ритмі життя», ФОП Сушко І. А.)» – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2022.

Мета кваліфікаційної роботи – аналіз кредитування підприємства на прикладі меблевого магазину «Меблі у ритмі життя» та теоретичне обґрунтування найбільш ефективного методичного підходу щодо формування та використання кредитних ресурсів підприємства на основі систематизації існуючих пропозицій щодо цього питання.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі визначено економічну сутність та функції кредитування як джерела фінансування капітальних і поточних потреб підприємства, розглянуто існуючі теоретичні та методологічні підходи формування та використання кредитних ресурсів підприємства.

У другому розділі досліджено організаційну структуру меблевого магазину «Меблі у ритмі життя», проведено аналіз фінансового стану та зроблені висновки щодо використання кредитних коштів підприємства за 2019-2021 рр.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи обґрунтовано вибір найбільш ефективного методу кредитування підприємства на основі дослідження та порівняння різних варіантів залучення кредитних коштів, розраховані показники ефективності використання кредитних ресурсів підприємства та висвітлені методи підвищення кредитоспроможності підприємства.

КРЕДИТУВАННЯ, ФІНАНСУВАННЯ, КРЕДИТНІ РЕСУРСИ,
КРЕДИТОСПРОМОЖНІСТЬ

ABSTRACT

Mavlieva D. E. - Selecting the types and forms of bank lending for a company (in terms of Furniture Salon "Furniture in the rhythm of life" SP Sushko IA). - Qualification work with the manuscript rights.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialization 072 "Finance, Banking and Insurance". - Dnipro University of Technology, Dnipro, 2022.

The purpose of the qualification work is the analysis of enterprise lending based on the example of the furniture store "Furniture in the rhythm of life" and theoretical justification of the most effective methodological approach to the formation and use of credit resources based on systematization of existing proposals regarding this issue.

The introduction outlines the current state of the problem, justifies relevance of the topic, specifies the objectives of the qualification work, defines the object and subject of the research.

The first section defines the economic essence and functions of lending as a source of financing the capital and current needs of the enterprise, considers the existing theoretical and methodological approaches to the formation and use of credit resources of the enterprise.

The second section examines the organizational structure of the furniture store "Furniture in the Rhythm of Life", analyzes the financial condition and draws conclusions on the use of credit funds of the company for 2019-2021.

The third section of the qualification work substantiates the choice of the most effective method of lending to enterprises based on research and comparison of different options for raising credit, calculates indicators of efficiency of credit resources of the enterprise and highlights methods to increase creditworthiness.

CREDITING, FINANCING, CREDIT RESOURCES, CREDIT CAPACITY

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ.....	9
1.1. Роль кредитування у фінансуванні потреб підприємства	9
1.2. Джерела формування залученого капіталу підприємства.....	14
1.3. Методи підвищення фінансової стабільності підприємства	20
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	26
2.1. Характеристика економічної та фінансової діяльності підприємства.....	26
2.2. Аналіз фінансового стану меблевого магазину	34
2.3. Аналіз рентабельності та прибутковості діяльності підприємства	46
Висновки до розділу 2.....	57
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА	59
3.1. Порівняльний аналіз варіантів кредитування меблевого магазину.....	59
3.2. Розробка графіків обслуговування боргу.....	62
3.3. Обґрунтування найбільш ефективного способу кредитування	73
Висновки до розділу 3.....	75
ВИСНОВОК	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	79

ВСТУП

Успішне функціонування підприємств в Україні передусім пов'язане з наявністю ефективного механізму своєчасного припливу капіталу і перерозподілу фінансових ресурсів на підприємстві. Однак в умовах фінансової кризи більшість підприємств зіткнулися з проблемою пошуку джерела фінансування своєї діяльності.

Реалізація економічного потенціалу малого підприємництва багато в чому залежить від можливостей підприємств та умов їх фінансування. Головною проблемою вітчизняних малих підприємницьких структур є нестача фінансових ресурсів як для підтримки бізнесу, так і для його подальшого розвитку. Для вирішення даної проблеми необхідно удосконалення механізму регіональної фінансово-кредитної підтримки розвитку малого підприємництва. Основними напрямками цієї підтримки є фінансова допомога міжнародних фінансових організацій та фондів, фінансування українських фондів підтримки підприємництва та з місцевих бюджетів, а також позики комерційних банків та кредитних спілок, лізинг, надання кредитів та гарантій з боку кредитно-гарантійних установ. Але всі вони є недостатньо досконалими і знаходяться на стадії становлення та розвитку. Саме тому дослідження форм і видів кредитування підприємств є актуальною на сьогоднішній день для забезпечення сталого розвитку представників малого та середнього бізнесу.

Проблеми розвитку малого бізнесу протягом останніх років є об'єктом ретельної уваги багатьох дослідників, як в Україні, так і за кордоном. Дослідженню підлягали різні аспекти діяльності малих підприємств. Вагомий внесок у розвиток малого підприємництва й аналізу механізмів його кредитно-фінансової підтримки зробили праці Версаль Н. [1], Вовчак О. Д. [2], Волкова Н. І. та Свірідова К. Д. [3], Донець О. Б. [4, 5] та інші. Однак, багато питань, особливо пов'язаних із кредитуванням малого підприємництва, носять дискусійний характер.

У сучасних умовах, коли спостерігається поштовх підприємницької діяльності, особливо малого бізнесу, для його ефективного функціонування необхідні додаткові фінансові ресурси, які можуть бути надані банками. Аналіз світового досвіду свідчить, що у загальних обсягах фінансування малих підприємств упродовж останніх сорока років переважають кредити, що надаються небанківськими установами – кредитними спілками, кредитними кооперативами тощо. Але в Україні підтримка малого підприємництва з боку небанківського сектору на сьогодні є недостатньою, оскільки самі небанківські установи знаходяться на стадії розвитку.

Мета дипломної роботи – визначення найбільш ефективного способу кредитування підприємства на основі аналізу різних форм банківських кредитів.

Досягнути поставленої мети вдалося рахунок виконання таких головних завдань дипломної роботи:

- визначено роль кредитних ресурсів у фінансуванні потреб підприємства;
- розглянуто джерела формування залученого капіталу підприємства;
- визначено основні методи підвищення фінансової стійкості підприємства та зниження його залежності від позикових ресурсів;
- досліджено загальну економічну і фінансову діяльність салону меблів «Меблі у ритмі життя»;
- обґрунтовано заходи поліпшення діяльності підприємства на основі результатів оцінки його фінансового стану;
- проаналізовано різні форми кредитів для фінансування потреб салону меблів «Меблі у ритмі життя»;
- визначено найбільш ефективні види кредитування підприємства.

Об'єктом дослідження є аналіз форм і видів кредитів, залучених підприємством для розвитку діяльності.

Предмет дослідження – теоретичні та практичні підходи до процесу вибору форм і видів кредитування підприємства.

Методами дослідження поставленої мети були: горизонтальний та вертикальний аналізи, порівняння, аналіз відносних показників, обчислення

відхилення за роками. Для узагальнення теоретичного матеріалу був використаний абстрактно-логічний метод, для подання результатів – графічний або табличний метод.

Інформаційною базою дослідження стали фундаментальні праці українських вчених щодо дослідження кредитування вітчизняних підприємств, а також закони України, показники фінансової звітності підприємства (дві форми) та інша інформація.

У процесі написання дипломної роботи було використано наступну літературу: наукові статті, підручники, посібники, матеріали фінансової звітності салону меблів «Меблі у ритмі життя».

Практичне значення результатів роботи передбачає систематизацію наукових підходів, створення методичних рекомендацій щодо визначення найбільш ефективної форми кредитування підприємства та здатності використання одержаних результатів у практичній діяльності задля підвищення якості прийняття управлінських рішень під час вибору джерел фінансування потреб підприємства.

Апробація результатів дослідження: результати дослідження представлено на студентській науково-практичній конференції «Економіка підприємства: вектори розвитку в умовах глобальних змін» (м. Вінниця, 2022).

Структура та обсяг роботи: робота загальним обсягом 96 сторінок складається зі вступу, трьох розділів, висновків, та переліку використаних джерел (23 найменування). В роботі наведено 25 таблиць, 20 рисунків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНЕ ОБҐРУНТУВАННЯ ВИКОРИСТАННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ

1.1. Роль кредитування у фінансуванні потреб підприємства

На сьогоднішній день головною проблемою малого та середнього бізнесу в Україні являється обмеження фінансових та матеріальних ресурсів, що змушує представників бізнесу шукати нові підходи, схеми та механізми фінансової підтримки своїх проєктів. Таким чином, в умовах гострої нестачі державних коштів як джерела фінансування розвитку реального сектора економіки через фінансово-економічну кризу, механізми банківського кредитування виходять на перший план у забезпеченні ресурсами малих та середніх підприємств. Тож сьогодні, насамперед, саме банківський кредит може відкрити нові можливості реалізації проєктів підприємців та допомогти досягти успіху у бізнесі.

Однак на практиці низка труднощів, що супроводжують організацію банківського кредитування малого та середнього бізнесу досить суттєво гальмують розвиток цього сектора національної економіки без можливості реалізації її потенціалу у подоланні негативних наслідків фінансової кризи.

Крім того, ці труднощі стосуються не тільки представників бізнесу, а і банківських установ. Для підприємців такою проблемою є високі процентні ставки, короткий термін погашення, відсутність основного капіталу для малих підприємств, обмежена пропозиція кредитів для малого бізнесу та відсутність конкурентного ринку кредитних послуг, складність та довговічність процедури отримання банківських позик.

Досягти високої ефективності банківського кредитування малого та середнього бізнесу в Україні вкрай важко через високий рівень економічного ризику, що практично виключає можливість довгострокових інвестицій. Малі та середні підприємства в основному утримують в обігу майже весь свій капітал, будучи надзвичайно чутливими до негативних наслідків процесу адаптації

України до умов відкритої економіки. Тому у сучасній економічній нестабільності малі підприємства віддають перевагу короткостроковому кредитуванню, а тому втрачають інвестиційну привабливість як для вітчизняного, так і для іноземного інвестора.

Не слід забувати про особливості малих та середніх підприємств, які суттєво обмежують їх умови ефективної співпраці з банківськими установами для організації кредитування. До них, зокрема, можна віднести:

- відсутність довгострокової кредитної історії на підприємстві, що значно підвищує рівень кредитного ризику для банку;
- тіньовий характер деяких аспектів багатьох підприємств через приховування фактичних сум доходу та заробітної плати;
- малий бізнес, що ускладнює оцінку стану банку;
- незрозумілі та недостовірні заяви, які не відображають належним чином фінансові результати виробничої та господарської діяльності;
- відсутність безпечних і ліквідних активів, які можуть слугувати заставою отриманого кредиту.

Поєднання цих факторів призводить до відносно високого ризику банків при кредитуванні малого та середнього бізнесу, що визначає відносно низькі відсотки банків по кредитах [6].

Важливою сферою активізації банківського кредитування малого та середнього бізнесу є створення гнучкої системи гарантій, яка відкривала б можливість кредитування торгового сектору. Ці гарантії можуть бути надані як банками, запровадивши гарантії продажів як форми інвестування для отримання прибутку, так і іншими зацікавленими організаціями, включаючи спеціалізовані фонди чи інші установи для підтримки малого бізнесу, та державні та муніципальні органи для тих підприємств, які працюють у соціально важливих галузях економіки, що беруть участь у виконанні державних замовлень, виконують діяльність регіональних напрямків соціально-економічного розвитку.

Загальні тенденції сучасного розвитку кредитних операцій вітчизняної системи комерційних банків свідчать про суттєві зрушення в бік збільшення

обсягів кредитних вкладень в економіку країни, підвищення ролі банківського кредиту в кредитному забезпеченні виробничого сектору необхідними грошовими ресурсами.

Банківська система сьогодні – одна з найважливіших і невід'ємних структур ринкової економіки. Розвиток банків і товарного виробництва завжди тісно перепліталися. При цьому банки, виступаючи посередниками в перерозподілі капіталів, суттєво збільшують загальну ефективність виробництва. Комерційні банки залучають капітали, заощадження громадян та інші грошові кошти і надають їх у тимчасове користування іншим суб'єктам, що потребують обігових коштів, тобто банки виконують функцію фінансового посередника.

Кредит активно впливає на об'єм і структуру грошової маси, платіжного обороту, швидкість обігу грошей. Кредит стимулює розвиток продуктивних сил, прискорює формування джерел капіталу на основі досягнень науково-технічного прогресу.

Об'єктивна необхідність кредиту зумовлена також комерційною організацією управління підприємством в умовах ринку, коли на кожному підприємстві в процес безперервного кругообігу індивідуального капіталу виникає потреба в додаткових коштах або, навпаки, тимчасово вивільнюються ресурси. За допомогою кредитного механізму ці коливання регулюються, і підприємства отримують кошти, потрібні їм для нормальної роботи.

Говорячи про значення кредиту для розвитку економічних зв'язків між галузями і регіонами, підвищення ефективності виробництва, необхідно показати його роль у створенні і використанні прибутку. Справа в тому, що кредит обслуговує процес створення, розподілу і використання прибутку. Кредит і кредитна система, обслуговуючи кругообіг коштів, беруть участь у розподілі валового продукту. Без функціонування кредиту неможливий був би перерозподільчий процес.

Кредит незалежно від своєї соціальної ролі виконує певні функції, такі як регулювання об'єму сукупного грошового обороту, перерозподіл грошових

коштів на умовах їх подальшого повернення, акумуляція тимчасово вільних грошових коштів [7].

Основною інвестиційною функцією комерційних банків є надання кредитів підприємницьким структурам. Кредит виступає опорою сучасної економіки, невід'ємним елементом економічного розвитку. Його використовують як великі підприємства і об'єднання, так і малі виробничі, сільськогосподарські і торгові структури, а також і окремі громадяни.

Комерційні банки надають підприємницьким структурам кредити на умовах: платності; строковості; поверненості; забезпечення; цільового використання.

Кредит є важливою категорією ринкової економіки, що відображає реальні зв'язки і відносини економічного життя суспільства. Він є вагомим важелем у стимулюванні розвитку виробництва. За його допомогою прискорюється процес обігу капіталу як на макро-, так і на мікроекономічному рівні. Опосередковуючи всі стадії відтворювального процесу, кредит сприяє досягненню найвищої рентабельності виробництва і прибутковості капіталу.

Необхідність кредиту пов'язана з об'єктивною розбіжністю у часі руху матеріальних і грошових потоків, що виникає в процесі відтворення суспільного продукту. Потреба в кредиті пояснюється різницею у величині і термінах повернення капіталу, авансованого у виробництво, а також у зв'язку із необхідністю одночасної інвестиції великих грошових коштів для розширення виробничого процесу.

Водночас кредит необхідний для підтримання безперервності кругообігу фондів діючих підприємств, обслуговування процесу реалізації виробничих товарів, що особливо важливо в умовах становлення ринкових відносин.

Кредит сприяє економії витрат, що досягається за рахунок:

- а) скорочення витрат з виготовлення, випуску, обліку і зберігання грошових знаків, бо значна частина готівки виявляється непотрібною;
- б) прискорення обігу грошових коштів, багаторазового використання вільних грошових коштів;

в) скорочення резервних фондів.

Роль кредиту в різних фазах циклу не однакова. В умовах економічного підйому, достатньої економічної стабільності кредит виступає чинником зростання.

Перерозподіляючи величезну грошову і товарну масу, кредит живить підприємства додатковими ресурсами. Його негативний вплив може, однак, виявитися в умовах перевиробництва товарів.

Особливо помітний такий вплив в умовах інфляції. Нові платіжні кошти, що входять за допомогою кредиту в оборот, збільшують і без того надмірну масу грошей.

Кредит для підприємства – це інвестиція, яку потрібно вкласти у виробництво чи іншу сферу з метою отримання прибутку. Лише за умови прибутковості підприємства можливе повернення кредиту та нарахованих відсотків.

На сьогоднішній час, коли досить багато підприємств є збитковими, комерційні банки дуже обережно ставляться до видачі кредитів, тому що існує ризик неповернення кредиту та нарахованих відсотків по ньому. Дана ситуація ускладнює відносини між комерційними банками і підприємницькими структурами. Комерційні банки, з метою вирішення даної ситуації, можуть надавати кредити під нижчу процентну ставку та на довший період. Підприємницькі структури, в свою чергу, повинні забезпечити беззбиткову діяльність і гарантувати повернення кредиту та нарахованих відсотків.

Отже, для підвищення ефективності кредитування підприємств необхідно створити здорову інформаційно-аналітичну підтримку. Тому що навіть найдосконаліший метод аналізу позичальника чи оцінка ризику не дає достовірних результатів, якщо інформація не є достовірною або повною. Шляхи вирішення цієї проблеми - поживлення кредитних бюро та запровадження відкритої, прозорої звітності малого та середнього бізнесу [8].

1.2. Джерела формування залученого капіталу підприємства

Окрім власних джерел, фінансові ресурси підприємств формуються також за рахунок залучених і позичених коштів.

Позичені і залучені фінансові ресурси характеризують частину активів підприємства, що профінансована його кредиторами всіх видів. У балансі (Звіті про фінансовий стан) ці види фінансових ресурсів відображаються за такими розділами пасиву:

II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення.

III. Поточні зобов'язання і забезпечення.

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття.

Позичені фінансові ресурси – це грошові кошти, які не належать підприємству та тимчасово використовуються в фінансово-господарській діяльності підприємства на умовах терміновості, зворотності та платності у вигляді кредитів банків, виданих на різні строки, коштів інших підприємств у вигляді векселів, облігаційних позик тощо.

З погляду підприємств (у контексті фінансової звітності) позичений капітал поділяється на довгостроковий і короткостроковий, в основу поділу яких покладено термін їх погашення.

Під довгостроковим позиченим капіталом розуміють зобов'язання підприємства, які повинні погашатися протягом терміну, що перевищує один рік з дати складання балансу, а також пролонговані короткострокові кредити (позички), які перейшли до складу довгострокових.

Довгостроковий позичений капітал залучається підприємствами переважно для фінансування довгострокових активів, зокрема основних засобів (їх придбання, реконструкції, модернізації), нового будівництва, інших видів необоротних активів, а також окремих видів оборотних активів, у яких кошти заморожуються надовго.

Короткостроковим позиченим капіталом є зобов'язання під приємства, які мають бути виконані протягом терміну, що не перевищує одного року з дати складання балансу, а також зобов'язання за кредитами (позичками) – як довгостроковими, так і короткостроковими, – термін погашення яких минув на дату складання балансу [9].

Короткостроковий позичений капітал залучається здебільшого для фінансування оборотних активів підприємства, зокрема на покриття тимчасового дефіциту платіжних засобів (фінансування касових розривів), придбання товарів, виробничих запасів тощо.

Призначення позиченого капіталу підприємства – підвищення ефективності операційної діяльності та інвестування розширеного відтворення.

До складу позиченого капіталу входять довгострокові і короткострокові кредити банків та інших кредитних установ.

Залучені фінансові ресурси – це частина коштів підприємства, що призначені для погашення короткострокових зобов'язань, які йому не належать, але внаслідок діючої системи розрахунків тимчасово використовуються в господарському обороті.

До основних видів залученого капіталу належать кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги, внутрішня кредиторська заборгованість, забезпечення майбутніх витрат і платежів, доходи майбутніх періодів та ін.

Для підприємств особливе значення має така форма залученого капіталу, як внутрішня кредиторська заборгованість (стійкі пасиви), котра характеризує найбільш короткостроковий вид залученого капіталу, що формується підприємством за рахунок внутрішніх джерел.

За своїм економічним змістом ці ресурси не належать підприємству, але вони в силу сучасної системи розрахунків постійно перебувають у його обороті та в сумі мінімального залишку використовуються як джерело формування власного оборотного капіталу. Нарахування коштів по різних видах цих рахунків здійснюється підприємством щоденно (з проведенням господарських операцій),

а погашення зобов'язань за цією внутрішньою заборгованістю – у визначені терміни, які встановлені державними нормативно-правовими актами, умовами контрактів із господарськими партнерами, і лише незначна їх частина – внутрішніми нормативами підприємства.

Оскільки з моменту нарахування кошти, що входять до складу внутрішньої кредиторської заборгованості, уже не є власністю підприємства, а лише використовуються ним до моменту погашення зобов'язань, то за своїм економічним змістом вони є різновидом залученого капіталу.

Розмір внутрішньої кредиторської заборгованості за окремими її видами і по підприємству назагал залежить від періодичності виплат (погашення зобов'язань) нарахованих засобів.

Основними видами внутрішньої кредиторської заборгованості на підприємстві є:

1. Заборгованість з оплати праці.
2. Заборгованість з відрахувань у цільові державні фонди.
3. Заборгованість з перерахувань податків у бюджети різних рівнів.
4. Заборгованість за одержаними авансами.
5. Заборгованість з перерахувань внесків на страхування майна підприємства, на особисте страхування персоналу.
6. Заборгованість за розрахунками із дочірніми підприємствами.
7. Інші види нарахувань у складі внутрішньої кредиторської заборгованості підприємства.

До складу залученого капіталу належать також доходи майбутніх періодів, тобто доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів (авансові орендні платежі, передплата на періодичні та довідкові видання, абонентна плата за користування засобами зв'язку тощо) [10].

До внутрішніх джерел фінансування належать створювані на підприємстві з власної ініціативи забезпечення (резерви) для відшкодування майбутніх витрат, збитків, зобов'язань, величина яких є невизначеною.

Забезпечення майбутніх витрат і платежів – це нараховані у звітному періоді майбутні витрати і платежі, величина яких може бути визначена тільки на основі попередніх (прогнозних) оцінок.

Наприклад, підприємство бере на себе обов'язок забезпечувати ремонт або заміну реалізованої ним продукції, на яку поширюється гарантія упродовж гарантійного терміну. Оскільки ймовірність поломки продукції є невідомою величиною, а відповідно і конкретна сума витрат є невизначеною, то підприємство у звітному періоді при реалізації продукції змушене створити відповідний резерв для виконання гарантійних зобов'язань, виходячи з попереднього досвіду та експертних оцінок фахівців.

У Звіті про фінансовий стан (Балансі) забезпечення майбутніх витрат і платежів відображаються окремо за принципом строковості (оборотності) у статті «Довгострокові забезпечення» II розділу пасиву «Довгострокові зобов'язання і забезпечення» та статті «Поточні забезпечення» III розділу пасиву «Поточні зобов'язання і забезпечення».

Отже, до поточних забезпечень відносять суми забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців з дати балансу, для покриття витрат, щодо яких відповідне забезпечення було створено, а до довгострокових забезпечень – протягом терміну більше, ніж 12 місяців (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання тощо).

Ефект фінансування за рахунок забезпечень майбутніх витрат і платежів проявляється завдяки існуванню часового розриву між моментами їх формування (нарахування) та використання (грошових виплат).

До основних видів забезпечень, що створюються на підприємстві, належать:

- забезпечення виплат персоналу (виплат відпускних, обов'язкових відрахувань у цільові державні фонди (єдиний соціальний внесок));
- додаткове пенсійне забезпечення (створення внутрішньовиробничих пенсійних фондів, компенсації смерті, старості, страхових випадків);

- виконання гарантійних зобов'язань (гарантійний ремонт, заміна продукції);
- реструктуризація (передбачені заходи щодо зміни структури підприємства);
- виконання зобов'язань за ризиковими контрактами.

Отже, позичений і залучений капітали характеризують додатково отримані для фінансування розвитку підприємства на поворотній основі грошові засоби або інші майнові цінності.

Усі форми позиченого і залученого капіталу, які використовуються підприємством, є його фінансовими зобов'язаннями, що підлягають погашенню у встановлені строки. Залучення капіталу є необхідною й об'єктивною передумовою діяльності будь-якого підприємства.

Таким чином, нормою для успішної, рентабельної роботи підприємства, його високої конкурентоспроможності на ринку і фінансової стійкості є ситуація, за якої власний капітал становить більшу частину його фінансових ресурсів. Якщо підприємство залучає лише власний капітал, то воно обмежує темпи свого розвитку (оскільки не може забезпечити формування необхідного додаткового обсягу активів у періоди сприятливої кон'юнктури ринку) і не застосовує фінансові можливості приросту прибутку на вкладений капітал.

Саме тому підприємства використовують позичений і залучений капітал, який забезпечує вищий фінансовий потенціал розвитку господарюючого суб'єкта (за рахунок формування додаткового обсягу активів) і можливості приросту фінансової рентабельності діяльності.

Виходячи з вищесказаного можна зробити висновок про необхідність взаємодії банківської системи з підприємницькими структурами, оскільки банки відіграють провідну роль у вирішенні інвестиційних потреб торговельного сектора, а дотримання етапів управління кредитними ресурсами сприятиме ефективності залучення кредитних ресурсів банківських установ (рис. 4.1) [11].

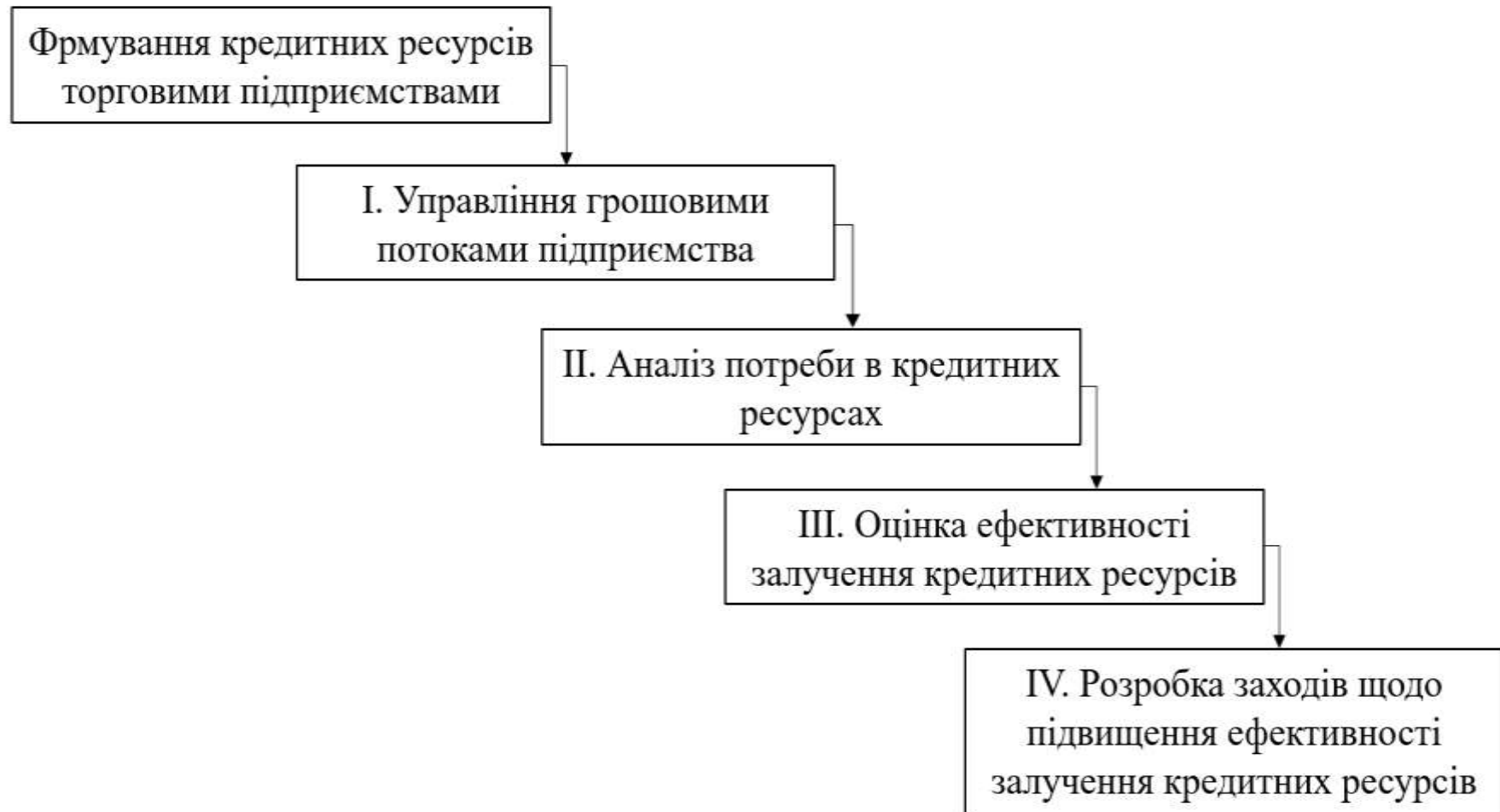

Рис. 1.1. Етапи формування і використання кредитних ресурсів підприємствами

1.3. Методи підвищення фінансової стабільності підприємства

У сучасних економічних умовах суб'єкти господарювання самостійно планують і здійснюють фінансово-економічну діяльність. При цьому найбільша увага приділяється забезпеченню і прогнозуванню можливостей економічного зростання, що є неможливим без визначення таких базових характеристик, як платоспроможність або фінансова стійкість підприємства.

Фінансова стійкість підприємства є однією з головних умов успішної і стабільної роботи підприємства в ринкових умовах. Якщо підприємство фінансово стійке, платоспроможне, то воно має низку переваг перед іншими підприємствами такого ж профілю при отриманні кредитів, залученні інвестицій, у виборі постачальників і в підборі кваліфікованих кадрів. Чим вище стійкість підприємства, тим воно більш незалежне від несподіваних змін ринкової кон'юнктури і, отже, тим менший ризик банкрутства.

Кризові явища становлять загрозу фінансової стійкості підприємств, але в умовах циклічного розвитку економіки їх виникнення закономірне. У зв'язку з цим необхідне виявлення економічних криз у фінансовій стійкості підприємства і своєчасне вжиття заходів з управління кризовими явищами, комплекс яких утворює управління фінансовою стійкістю. Таким чином, в умовах кризи планування дозволяє уникнути великих помилок в оцінці можливих альтернатив ринкової динаміки, поведінки конкурентів і партнерів на внутрішньому і зовнішніх ринках.

Виступаючи дієвим інструментом фінансового контролінгу, без якого неможливо налагодити ефективне антикризове фінансове управління підприємством, система завчасного попередження й реагування на погіршення фінансового стану суб'єкта підприємництва є специфічною інформаційною системою, покликаною своєчасно виявляти кризову ситуацію, що загрожує його подальшому нормальному функціонуванню й навіть існуванню, та оперативно сигналізувати про це керівникам підприємства.

Фінансово стійкий стан підприємства дає можливість здійснювати активний розвиток підприємства (поєднання операцій з різним рівнем фінансового ризику, що дозволяє впроваджувати інновації, проводити модернізацію і технічне переозброєння підприємства).

В умовах стабільного фінансового стану доцільні заходи щодо підвищення рентабельності продажів, обережні вкладення в ризикові інвестиції, їх ранжування за ступенем терміновості здійснення. Підприємству, що знаходиться в нестійкому фінансовому стані, при здійсненні вкладень доцільно віддавати перевагу менш ризиковим операціям, які мають найменший термін окупності.

Процес управління фінансовою стійкістю - це сукупність циклічних дій, пов'язаних з виявленням факторів, що впливають на фінансову стійкість, з пошуком і організацією виконання прийнятих фінансових рішень [12].

Одним із найважливіших методів досягнення фінансової стійкості підприємства є політика управління підприємством, направлена на досягнення цілей фінансового менеджменту. Можливий вплив цілей фінансового менеджменту носить умовний характер і пояснюється обраною політикою управління фінансами підприємства (консервативна, раціональна або агресивна), залежно від якої будується система цілей фінансового менеджменту (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Ранжування цілей фінансового менеджменту за ступенем впливу на фінансову стійкість підприємства

Вид цілей	Цілі фінансового менеджменту	Можливий вплив
Стратегічні	Лідерство на ринку	Негативний
	Максимізація вартості капіталу	Негативний
	Зростання рентабельності продажів	Позитивний
	Зростання обсягів реалізації продукції	Негативний
	Ефективне використання ресурсів	Позитивний
	Забезпечення стійкого функціонування підприємства	Позитивний
	Досягнення раціонального співвідношення власних та позикових ресурсів	Позитивний
Тактичні	Достатність обсягів грошових надходжень	Позитивний
	Збільшення оборотності коштів підприємства	Позитивний
	Мінімізація витрат підприємства	Позитивний

Стратегічне управління фінансовою стійкістю повинно враховувати не тільки цілі фінансового менеджменту та тип фінансової політики, а й вид фінансової стійкості, який характерний для підприємства на даний момент часу.

Реалізуючи консервативну фінансову політику, підприємство при управлінні структурою джерел фінансування віддає перевагу власним джерелам фінансування, що обумовлює недостатній рівень рентабельності активів через відсутність ефекту фінансового важеля і високої ціни капіталу. Результатом даної фінансової політики є мінімізація втрати фінансової стійкості, однак в результаті недостатнього фінансування інвестиційної діяльності можливе зниження конкурентоспроможності продукції. Для збереження фінансової стійкості в довгостроковому періоді важливо регулювати відпускні ціни на готову продукцію шляхом мінімізації постійних витрат підприємства, а також активізувати заходи щодо просування продукції. При проведенні помірної політики управління фінансами досягається позитивний ефект фінансового важеля, який обумовлює достатню фінансову стійкість підприємства і знижує середньозважену вартість капіталу.

В умовах помірної політики управління фінансами підприємства отриманий прибуток спрямовується на інвестиційні проекти та створення резервних фондів. Даний тип політики є оптимальним, оскільки забезпечує досягнення цілей фінансового менеджменту з оптимальним рівнем ризику втрати фінансової стійкості і створює можливість формування запасу фінансової міцності на випадок несприятливого впливу зовнішніх факторів.

Характерна особливість агресивної політики управління фінансами полягає в низькій фінансовій стійкості підприємства, а під впливом негативних внутрішніх або зовнішніх факторів вона може призвести до банкрутства. При управлінні фінансовою стійкістю доцільно здійснювати реструктуризацію заборгованості, ранжувати інвестиційні проекти за ступенем релевантності та реалізовувати їх у цій послідовності. Вивільнені фінансові ресурси доцільно спрямувати на збільшення обсягу власного капіталу підприємства з метою підвищення фінансової стійкості.

До напрямів забезпечення фінансової стійкості інструментами тактичного фінансового менеджменту можна віднести вибір цільової структури фінансування оборотних коштів, який дозволяє уточнити заходи щодо досягнення цільової фінансової стійкості підприємства (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Тактичні інструменти забезпечення фінансової стійкості підприємства

Консервативна політика	Помірна політика	Агресивна політика
<ul style="list-style-type: none"> - забезпечується потреба в оборотних коштах за рахунок власного капіталу на рівні 50-70%; - 20-30% оборотних коштів фінансується за рахунок довгострокового позикового капіталу; - значні витрати власного капіталу на фінансування оборотних коштів; - мінімізація рівня дебіторської та кредиторської заборгованості; - максимізація грошових коштів підприємства 	<ul style="list-style-type: none"> - оборотні кошти фінансуються на 50% за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу; - за рахунок короткострокового позикового капіталу – весь обсяг змінної їх частини оборотних засобів; - середній рівень витрат власного капіталу на фінансування оборотних коштів; - співставні темпи зростання і оборотності дебіторської заборгованості, мінімізація простроченої; - середній рівень обсягу грошових коштів підприємства 	<ul style="list-style-type: none"> - оборотні кошти фінансуються на 10-30% за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу; - 90-70% в оборотних коштах фінансується за рахунок короткострокового позикового капіталу; - низький рівень витрат власного капіталу на фінансування оборотних коштів; - темпи зростання кредиторської заборгованості вище дебіторської; - мінімальний рівень грошових коштів

Виділяють три підходи до фінансування активів: консервативний, помірний і агресивний.

Консервативний підхід до фінансування оборотних активів припускає, що за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу повинна фінансуватися постійна частина оборотних активів і приблизно половина змінної їх частини. Друга половина змінної частини оборотних активів повинна фінансуватися за рахунок короткострокового позикового капіталу.

Така модель (тип політики) фінансування оборотних активів забезпечує високий рівень фінансової стійкості підприємства (за рахунок мінімального

обсягу використання короткострокових позикових коштів), проте збільшує витрати власного капіталу на їх фінансування, що за інших рівних умов призводить до зниження рівня його рентабельності.

Помірний (або компромісний) підхід до фінансування оборотних активів припускає, що за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу повинна фінансуватися постійна частина оборотних активів, в той час як за рахунок короткострокового позикового капіталу - весь обсяг змінної їх частини.

Така модель (тип політики) фінансування оборотних активів забезпечує прийнятний рівень фінансової стійкості підприємства та рентабельність використання власного капіталу, наближену до середньоринкової норми прибутку на капітал.

Агресивний підхід до фінансування оборотних активів припускає, що за рахунок власного і довгострокового позикового капіталу фінансується лише невелика частка постійної їх частини (не більше половини), у той час як за рахунок короткострокового позикового капіталу - переважна частка постійної і вся змінна частини оборотних активів.

Така модель (тип політики) створює проблеми в забезпеченні поточної платоспроможності та фінансової стійкості підприємства. Разом з тим вона дозволяє здійснювати операційну діяльність з мінімальною потребою у власному капіталі, а отже, забезпечувати за інших рівних умов найбільш високий рівень його рентабельності.

Оскільки позитивним чинником фінансової стійкості є наявність джерел формування запасів, а негативним фактором - величина запасів, тож основними способами виходу з нестійкого і кризового фінансового станів буде поповнення джерел формування запасів і оптимізація їх структури, а також обґрунтоване зниження рівня запасів.

Цього можна досягти наступними способами:

– збільшення реального власного капіталу за рахунок збільшення розміру статутного капіталу, а також за рахунок накопичення нерозподіленого прибутку

(застосовується в тому випадку, якщо підприємство не несе непокриті збитки за аналізований період, інакше особливих результатів дати не може);

– розробка грамотної фінансової стратегії підприємства, яка б дозволила підприємству залучати, як короткострокові, так і довгострокові позикові кошти, при цьому підтримуючи оптимальні пропорції між власним і позиковим капіталом;

– перегляд середньозважених величин запасів продукції на складах на день, тиждень, місяць.

Зниження рівня запасів відбувається в результаті планування залишків запасів, а також реалізації невикористаних товарноматеріальних цінностей. Завищений розмір запасів, впливає на кредиторську заборгованість, що відповідно несприятливо для підприємства. Також позитивний вплив на покращення фінансової стійкості підприємства може надати:

- посилення роботи зі стягнення дебіторської заборгованості, в результаті якої відбувається підвищення частки грошових коштів, прискорення оборотності оборотних коштів, зростання забезпеченості власними оборотними засобами;

- прискорення оборотності дебіторської заборгованості і як наслідок більш ритмічні надходження коштів від дебіторів, збільшення «запасу міцності» за показниками платоспроможності тощо [13].

Висновки до розділу 1

Отже, удосконалення політики управління залученими кредитними ресурсами та дотримання методів поліпшення фінансового стану підприємств є одними із головних чинників підвищення ефективності підприємницької діяльності, від якого залежить поліпшення позицій в конкурентному середовищі, його стабільне функціонування та динамічний розвиток завдяки раціональному використанню наявних ресурсів та забезпечення пошуку фінансових можливостей подальшого розвитку підприємства.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ЕКОНОМІЧНОЇ ТА ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Характеристика економічної та фінансової діяльності підприємства

Повне найменування: Магазин меблів «Меблі у ритмі життя»;

Форма власності: фізична особа-підприємець Сушко Ірина Анатоліївна

Дата проведення державної реєстрації: 28.03.1995 р.;

Юридична адреса: Дніпропетровська область, м. Кам'янське, проспект Свободи, 56;

Розмір статутного капіталу: 359883,0 грн;

Кількість працівників: 10 осіб;

Основні види діяльності із зазначенням найменування виду діяльності та коду за КВЕД:

47.59 - роздрібна торгівля меблями, освітлювальним приладдям та іншими товарами для дому в спеціалізованих магазинах;

8. Банки, що обслуговують емітента:

1) найменування банку (філії, відділення банку), який обслуговує емітента за поточним рахунком у національній валюті: АТ "АЛЬФА-БАНК", МФО 300346;

2) IBAN UA 073003460000026009023211101;

3) поточний рахунок UA 073003460000026009023211101.

Підприємство було створене у 2009 році. Підприємство займається роздрібною торгівлею меблями та супутніми товарами, а також надає послуги з доставки товарів. Основні ринки збуту знаходяться у м. Кам'янське. Основний відсоток товарів, які реалізує підприємство - це меблі та супутні товари українських товаровиробників Львівської, Полтавської, Дніпропетровської, Київської, Харківської, Одеської, Миколаївської, Херсонської та інших областей.

Магазин меблів здійснює продаж наступних видів меблів: дивани, крісла,

ліжка; стільці, табурети, м'які пуфи; столи для офісу, кухні; комоди, шафи, полиці; обладнання для кухонь; матраци, подушки, ковдри, постільна білизна; штори, жалюзі, ролети для вікон.

Основна стратегія діяльності підприємства - насичення ринку доброякісними, екологічно чистими меблями.

Облікова політика підприємства відповідає вимогам Закону України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.1999р. №996-XIV, вимогам національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку та залишалась незміною протягом звітного року. Підприємство належить до II групи ФОП та є платником єдиного податку.

Дохід відображається по справедливій вартості активів, відповідно до П (С) БО №15 "Дохід", затвердженого наказом Мінфіну України від 29.11.1999р. №290. Витрати відображаються одночасно зі зменшенням активів або збільшенням зобов'язань відповідно до П (С) БО №16 "Витрати", затвердженого наказом Мінфіну України від 31.12.1999р. №318.

Фінансування діяльності здійснюється за рахунок власних коштів та банківських кредитів.

Загальна кількість працівників становить 10 осіб:

- 1) керівник – 1 особа (до обов'язків належить управління персоналом магазину, розробка стратегії розвитку магазину, планування стратегії залучення клієнтів, розробка та впровадження системи адаптації, мотивації та атестації персоналу, робота з контролюючими органами);
- 2) адміністратор – 1 особа (управління персоналом торгового залу, управління асортиментом і товарним запасом);
- 3) бухгалтер – 1 особа (ведення обліку товарно-матеріальних цінностей, підготовка та подання бухгалтерської звітності до відповідних органів, нарахування заробітної плати працівникам);
- 4) продавці – 5 осіб (обслуговування покупців, робота з касовим апаратом, підтримка чистоти у торговому залі, розміщення товарів у торговому залі згідно стандартів);

5) водій – 2 особи (розвезення замовлень покупцям).

Підприємство має гнучку бонусну програму для співробітників магазину. Якісне навчання та розвиток кожного працівника є пріоритетом як на рівні управлінської команди, так і на рівні керівника магазину, бо успіх магазину залежить від працівників.

Товари мають відповідати стандартам якості та безпеки, тому команда дуже прискіпливо обирає постачальників.

Крім того, підприємство здійснює випробування на довговічність і безпеку товарів у співпраці з незалежними випробувальними організаціями. Наприклад, товари випробовуються на рівновагу та наявність небезпечних речовин. Магазин спрямовує свою діяльність на зменшення негативного впливу на довкілля. Один з аспектів, на якому зосереджується увага, — це сировина, яка використовується для виготовлення продукції. Перевага надається текстильним товарам, в яких щонайменше 80% ваги складає текстиль.

У планах підприємства продовжувати нарощувати присутність на ринку, збільшувати кількість магазинів, наближуючи їх до покупців в усіх куточках України, покращуючи рівень сервісу. Магазин продовжує вірити в Україну і бачить потенціал ринку для примноження магазинів на території України.

Однією з основних особливостей української галузі меблевого виробництва є її висока фрагментованість. У галузі виробництва меблів переважають малі підприємства, які в період з 2010 по 2019 роки становили 98% усіх підприємств галузі, з яких 94% становлять мікропідприємства.

Географічне розташування цих компаній наявне на всій території України, при цьому більшість з них працюють (лише) на своїх регіональних ринках. На розташування меблевого виробництва впливає кілька факторів, зокрема наявність лісових ресурсів та їх постачальників (виробників напівфабрикатів з деревини), традиції (деякі підприємства працюють ще з радянських часів), а також інвестиційна привабливість відповідного регіону.

За підсумками 2016–2017 років, коли вже частково діяли обмеження на експорт окремих видів необробленої деревини, спостерігається зменшення

кількості підприємств цих галузей на 8% (у 2016 р.) та 7% (у 2017 р.). Під час дії повних обмежень (2018 р.) зменшення було близько 1%, а в 2019 спостерігається вже збільшення кількості підприємств на 3% за рахунок збільшення малих та мікропідприємств. Графічно динаміку загальної кількості підприємств наведено на рис. 2.1[14].

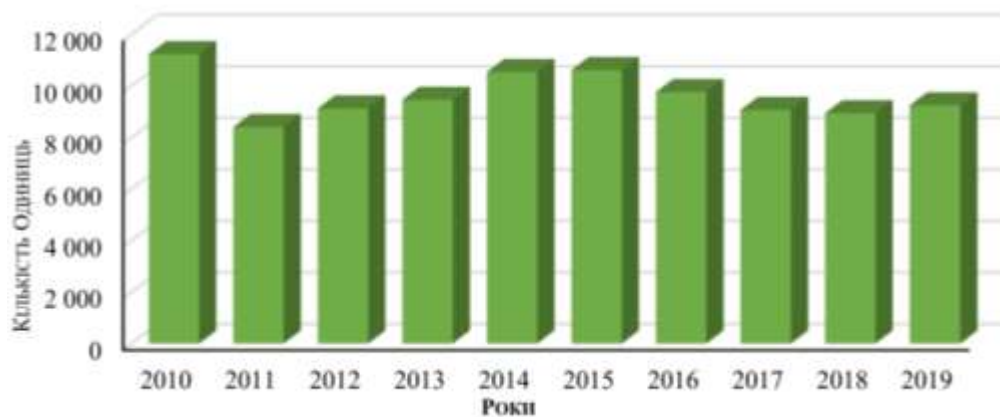

Рис. 2.1. Динаміка загальної кількості підприємств меблевої галузі протягом 2010-2019 років

Джерело: побудовано автором на основі [14]

У цілому наведені показники галузі виробництва меблів відповідають загальній тенденції щодо скорочення кількості підприємств по Україні загалом. Тобто українська меблева галузь, як і в країнах ЄС (Польща, Словенія), має значну кількість мікропідприємств (до 10 працівників), велику кількість малих і середніх компаній (до 250 працівників) і лише одне велике підприємство на всю Україну (понад 250 працівників). Кожна з цих груп підприємств має свої особливості щодо організації виробництва й товарного асортименту.

Мікропідприємства (до 10 працівників) можуть бути зареєстровані у формі товариств з обмеженою відповідальністю або приватних підприємств. Рівень оснащення основними виробничими фондами таких підприємств є невисоким. Частка «тіньового» виробництва може бути дуже високою як і в обсягах продажів, так і в кількості працівників. Такі підприємства є досить гнучкими та зазвичай виробляють меблі середньої та середньо-високої якості, а також меблі на замовлення за власним дизайном чи із залученням дизайнерів-фрілансерів.

Ринком мікропідприємств є прямі продажі, включаючи деякі невеликі проекти на замовлення. Ці компанії виконують проекти з цінами в середньому до 16 дол. США за кв. м для клієнтів у бюджетному сегменті. Більшість компаній цієї групи не мають чіткої стратегії розвитку та задоволені тими прибутками, які вони можуть заробити на місцевому ринку з рентабельністю офіційної економіки.

До групи малих підприємств (10–50 працівників) входить велика кількість компаній, але менше, ніж у попередній групі. Ця категорія є наступною сходинкою після мікропідприємств з вищим ступенем формалізації, хоча «тіньові» аспекти також присутні. Малі підприємства також орієнтуються на місцеві ринки, з якими вони працюють або напряму, або через дизайнерські та архітекторські студії. Хоча інколи вони ситуаційно працюють на експортних ринках, в основному в рамках невеликих договорів.

Меблі цієї категорії підприємств знаходяться в діапазоні від 16 дол. США за кв. м до 30 дол. США за кв. м у преміум-класі. Деякі компанії працюють у люксових нішах з навіть вищими цінами за проект. Індустріалізація виробництва на таких підприємствах знаходиться на прогресивнішому рівні, хоча виробництво при цьому залишається більшою мірою несерійним. Дизайн продукції цих компаній є складнішим, підприємства часто мають дизайнерів у своєму штаті.

На середні підприємства (до 250 працівників) також припадає велика частка українського виробництва, як офіційного, так і «тіньового». За даними Державної служби статистики до цієї групи входить близько 120 підприємств. Процес виробництва продукції таких компаній є індустріалізованим, а інколи наявне серійне виробництво. На таких підприємствах скрізь використовується новопридбане обладнання з числовим програмним керуванням, але переважає все ж таки застаріле. Якість виробництва відповідає загальному рівню на ринку.

Середні компанії в основному орієнтуються на внутрішній ринок, але в деяких з них значна частка обороту припадає на експортний продаж з огляду на їх ситуативну присутність на зовнішніх ринках. Ця категорія в основному

реалізує свою продукцію через незалежних дилерів, але також може працювати з великими дистриб'юторами. Деякі з цих компаній створили власні бренди, які відомі широкому колу звичайних споживачів.

Насупним кроком дослідження меблевого ринку є аналіз напряму реалізації меблевої продукції у розрізі внутрішнього або зовнішнього ринків. Графічно такий розподіл наведено на рис. 2.2 [15].

Рис. 2.2. Динаміка обсягу реалізованої продукції галузі виробництва меблів по Україні та за її межі протягом 2014-2019 років

Джерело: побудовано автором на основі [15]

Як бачимо з рисунка 2.2, у галузі виробництва меблів упродовж 2014–2019 років на експорт припадає близько половини реалізованої продукції. У 2019 році меблеві підприємства реалізували за межі країни промислової продукції на суму 9,4 млрд. грн, що становило 51,1% від загального обсягу реалізації. Відповідно можна зробити висновок, що розмір експорту меблевої галузі зростає пропорційно до загального обсягу реалізованої продукції та складав майже його половину. Проте слід врахувати, що значна частка місцевого виробництва меблів не потрапляє в офіційну статистику, тому реальна частка експорту є меншою. Для прикладу, сусідні Словаччина та Литва, у яких галузь виробництва меблів є приблизно такою ж самою за розміром, що й в Україні, експортує у чотири рази більше.

Тривалий час Україна була чистим імпортером меблів, але починаючи з 2014–2015 років через значну девальвацію місцевої валюти, яка, в свою чергу,

зробила імпортом меблів дорожчим для споживачів України, а український експорт – дешевшим для іноземних покупців, то як результат торговельний баланс у меблевому секторі є позитивним. Графічно динаміку експорту та імпорту меблевої продукції зображено на рис. 2.3 [16].

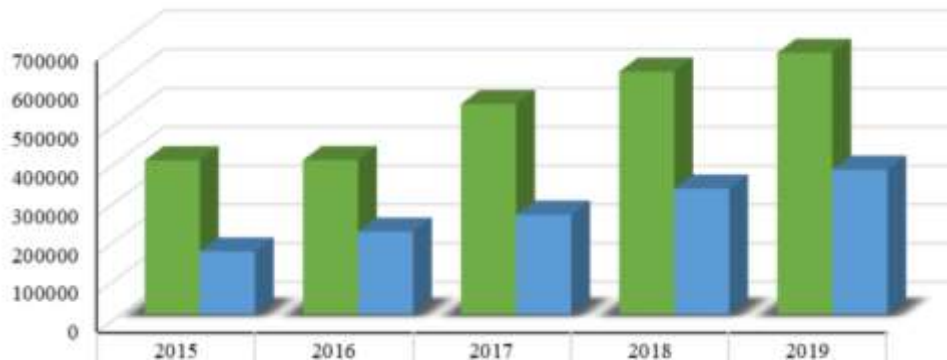

Рис. 2.3. Динаміка експорту та імпорту продукції галузі виробництва меблів

Джерело: побудовано автором на основі [16]

Слід зазначити, що зростання експорту меблевої продукції супроводжується також досить низьким імпортом цієї продукції. Якщо у 2015 році вартість імпорту таких меблів становила 162,1 млн дол США, то у 2019 році цей показник становив близько 372,9 млн дол США. Таким чином, вартість експорту меблів перевищувала вартість імпорту у 2015 році на 145%, у 2016 році – 87%, а у 2019 році – 81%.

Найбільшими українськими експортерами меблів є ТОВ «АРТ-ПРОМ»; ПРАТ «ПРОГРЕСС»; ТОВ «Гербор-холдинг» (дочірня компанія польського «Black Red White»); АТ «Новий стиль» (входить до складу польської компанії «Nowy Styl»); СП ТОВ «Модерн експо» (спільне українсько-польське підприємство у формі товариства з обмеженою відповідальністю); ТОВ «Світ меблів»; ТОВ «Меблі сервіс»; ДП «Морган ферниче» (входить до складу «Home Group» з заводами в Литві та Естонії). Вони, як правило, виробляють свою продукцію без власних брендів або під власною торговою маркою (ВТМ) компанії замовника та реалізують її за низькою ціною, найчастіше великим мережам.

При дослідженні стану меблевої галузі України слід також звернути увагу

на прями іноземні інвестиції в акціонерний капітал підприємств як по Україні в цілому, так і по галузі окремо. Дані по таких інвестиціях згруповано у табл. 2.1 в динаміці за 2016–2020 роки [17].

Таблиця 2.1

Прямі інвестиції (в акціонерний капітал) в економіці України та в галузі виробництва меблів, млн дол США

Рік	Всього по галузях України	Темп приросту, %	Галузь виробництва меблів	Темп приросту, %	Питома вага галузі, %	Абсолютний приріст питомої ваги
2016	32122,5	-	2872	-	0,9	-
2017	31230,3	-2,8	275,6	-4,0	0,9	0
2018	31606,4	1,2	236,1	-14,3	0,7	-0,2
2019	32905,1	4,1	269,3	-14,1	0,8	+0,1
2020	35809,6	8,8	277,4	3,0	0,8	+0,1

Джерело: складено автором на основі [17]

Слід зазначити, що наявні дані Державної служби статистики України не дають повною мірою оцінити надходження прямих іноземних інвестицій в акціонерний капітал за роками у розрізі окремих видів діяльності. Так як до 2017 року формування інформації щодо обсягів прямих іноземних інвестицій, відповідно до планів державних статистичних спостережень, здійснювалося на рівні секцій, окремих розділів (угруповань розділів) за КВЕД-2010. Відповідно така інформація наявна тільки за угрупованнями розділів 31–33 «Виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування». Але ця інформація є наочною для відстеження інвестиційної привабливості галузі в цілому. Як результат, можемо побачити, що частка прямих іноземних інвестицій у галузь виробництва меблів у загальній сумі інвестицій за галузями України в цілому становить близько 0,8%.

Кажучи про динаміку інвестицій у галузь, можемо побачити, що у період 2016–2017 років відбувався спад, після чого у 2018 році відбулося збільшення на 14,1%, а в 2019 році – на 3%. Тобто на початок 2020 року інвестиції в галузь наблизилися до рівня 2016 року. Тож можна зробити висновок, що галузь виробництва меблів є не дуже привабливою для нових іноземних інвестицій [18].

2.2. Аналіз фінансового стану меблевого магазину

Фінансовий стан підприємства – це сукупність показників, що відображають наявність, розміщення і використання ресурсів підприємства, реальні й потенційні фінансові можливості підприємства. Змістова характеристика економічної категорії "фінансовий стан підприємства" подається як результат взаємодії всіх елементів фінансових відносин, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників та індикаторів, які відображають наявність, розміщення і використання економічних ресурсів суб'єкта господарювання. Характеризуючи фінансовий стан, здебільшого спираються на індикативну основу, яка встановлює ефективність взаємодії внутрішніх чинників (наявних економічних ресурсів), хоча у сучасному ринковому середовищі зовнішні фактори можуть спричинювати істотний (інколи визначальний) вплив на фінансово-економічну позицію підприємства.

Мета аналізу фінансових результатів — визначити повноту та якість їх отримання, оцінити динаміку абсолютних і відносних показників, з'ясувати спрямованість, ступінь впливу факторів на зміну прибутку і рентабельності, визначити можливі резерви їх зростання.

Для аналізу фінансової звітності магазину меблів «Меблі у ритмі життя» використовувався горизонтальний та вертикальний аналіз показників фінансової звітності.

Горизонтальний аналіз проводиться методом зіставлення значень однакових показників протягом певного часового періоду, тобто порівнюється значення показника у звітному році із значенням показника у попередньому. При горизонтальному аналізі розраховуються такі показники інтервального ряду динаміки:

- 1) абсолютний приріст показників;
- 2) темп зростання показників;
- 3) темп приросту показників [19].

Ланцюговий абсолютний приріст показників показує, на скільки показник звітного періоду зменшився або збільшився порівняно з показником попереднього періоду. У даному аналізі абсолютний приріст вимірюється у тисячах гривень та розраховується за формулою 2.1:

$$\Delta Y = Y_n - Y_{n-1} \quad (2.1)$$

де ΔY – абсолютне відхилення показника;
 Y_n – значення показника звітного періоду;
 Y_{n-1} – значення показника попереднього періоду;
 n – період.

Темп зростання (Тз) розраховується як відношення поточного рівня до початкового або попереднього, виражене у відсотках. Характеризує, на скільки процентів поточний рівень більше ($\geq 100\%$) чи менше ($\leq 100\%$) початкового або попереднього за певний період часу. Вимірюється у відсотках та розраховується за формулою 2.2:

$$Тз = \frac{Y_n}{Y_{n-1}} \times 100\% \quad (2.2)$$

де $Тз$ – темп зростання показника;
 Y_n – значення показника звітного періоду;
 Y_{n-1} – значення показника попереднього періоду;
 n – період.

Темп приросту (Тпр) визначається різницею між отриманим темпом зростання та 100%. Демонструє, на скільки темп зростання менше (-) або більше (+), ніж 100%. Вимірюється у відсотках та розраховується за формулою 2.3:

$$Тпр = Тр_n - 100\% \quad (2.3)$$

де $Тпр$ – абсолютне відхилення показника;
 $Тр_n$ – значення показника n-ного періоду [20].

Провівши горизонтальний аналіз балансу магазину меблів «Меблі у ритмі життя» на основі Звіту про фінансовий стан підприємства за 2019 рік (додаток А), 2020 рік (додаток Б), 2021 рік (додаток В), можна зробити підсумок, що фінансовий стан магазину за останні три роки був нестабільним. Про це свідчить динаміка зміни показників балансу за останні три роки. Розрахунки горизонтального аналізу балансу магазину меблів «Меблі у ритмі життя» наведено у додатку Г.

Необоротні активи у 2020 році зменшились на 33 тис. грн (3,77%) на кінець року порівняно з 2019 роком. Такі зміни відбулись переважно за рахунок зменшення вартості основних засобів. У 2021 році необоротні активи зросли на 20 тис. грн (2,37%) порівняно з 2020 роком, але залишались меншими на 13 тис. грн (1,49%), ніж у 2019 році. Постійне зростання суми капітальних інвестицій (у 2020 році – на 62 тис. грн, у 2020 році – на 3 тис. грн, а у 2021 році – на 15 тис. грн) означає, що підприємство орієнтоване на створення більш сприятливих умов для розширення операційної діяльності та має інвестиційно-фінансову стратегію розвитку.

Як відомо, фінансовий стан підприємства значною мірою залежить від стану грошових коштів і їх сума повинна бути такою, щоб її вистачало для покриття всіх першочергових платежів. На підприємстві грошові кошти та їх еквіваленти збільшились у 2020 році на 165 тис. грн (21,29%), проте у 2021 році зменшились на 212 тис. грн (22,5%). Така зміна обсягів грошових коштів на підприємстві є негативним явищем, оскільки вони є наймобільнішими активами підприємства, тому магазин може мати труднощі зі здійсненням поточних розрахунків із контрагентами. Загалом оборотні активи у 2020 році зменшились на 842 тис. грн (49,62%) порівняно з 2019 роком. Такий приріст відбувся переважно за рахунок збільшення запасів на підприємстві, що свідчить про зростання обсягів реалізації продукції. У 2021 році оборотні активи зросли на 20 тис. грн (2,37%) порівняно з 2020 роком, а порівняно з 2019 роком зменшились на 13 тис. грн, або на 1,49% (рис. 2.4).

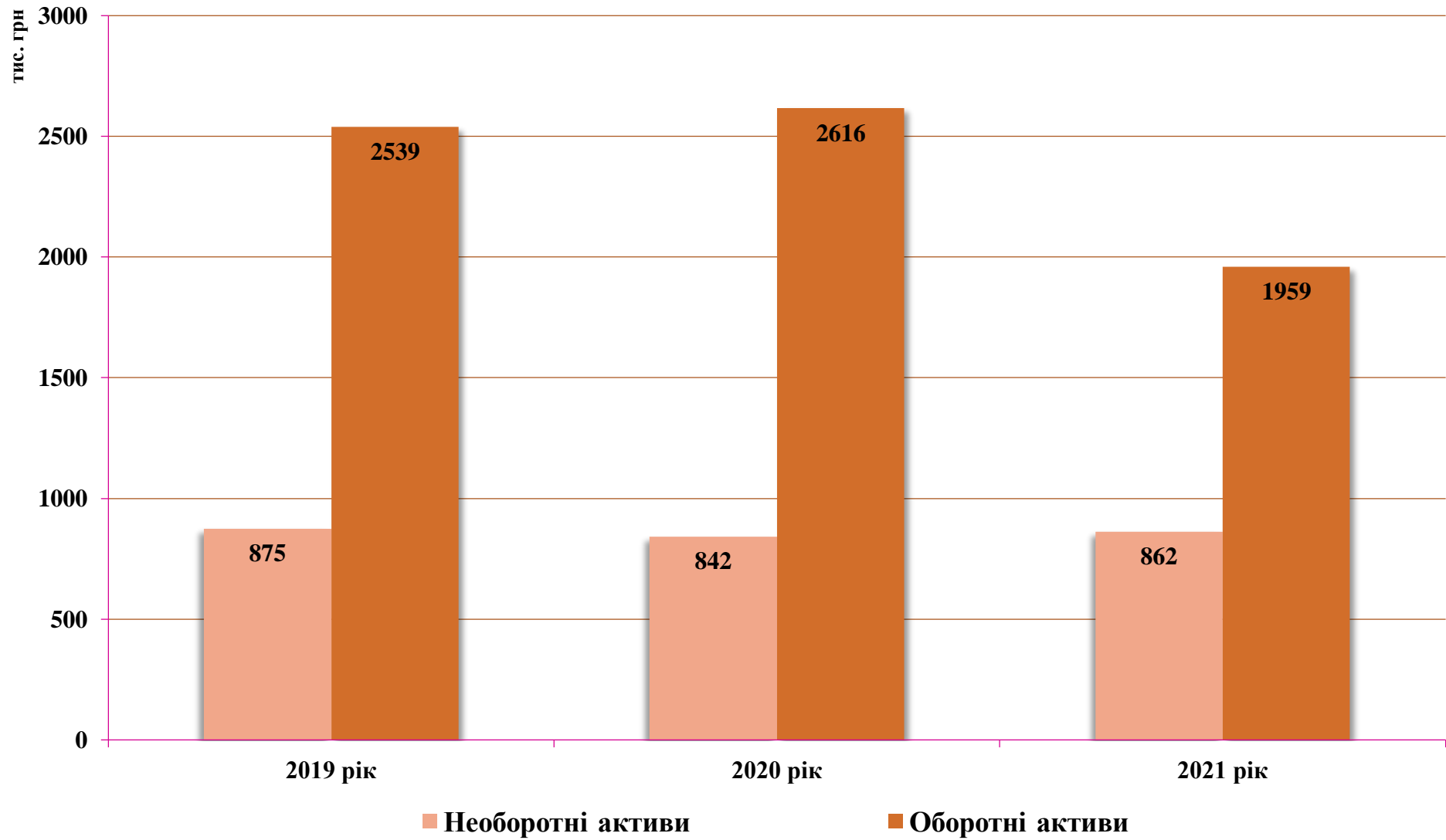

Рис. 2.4. Динаміка зміни обсягів активів підприємства
протягом 2019-2021 років

Власний капітал у 2020 році зменшився на 3 тис. грн (0,27%) на кінець року порівняно з 2019 роком, що відбулось через зниження обсягів нерозподіленого прибутку підприємства. У 2021 році власний капітал зріс на 2 тис. грн (0,18%) порівняно з 2020 роком, але залишався нижчим на 1 тис. грн, ніж у 2019 році. Таке повільне зростання обсягів капіталу є негативним явищем та свідчить про те, що у підприємства є проблеми з реалізацією товарів, що могло бути спричинено зниженням попиту на продукцію магазину через зниження купівельної спроможності покупців.

Поточні зобов'язання і забезпечення у 2020 році зменшились на 477 тис. грн (25,12%) порівняно з 2019 роком, що відбулось переважно за рахунок збільшення заборгованості з оплати за товари, роботи, послуги, що у свою чергу свідчить про зниження платоспроможності підприємства, адже воно не в змозі вчасно здійснювати оплату контрагентам. А у 2021 році зменшились на 21 тис. грн (0,88%) порівняно з 2020 роком, що відбулось через зниження заборгованості за короткострокові кредити банків. Така тенденція зміни обсягу поточних зобов'язань і забезпечень свідчить про поступове зменшення позикових коштів та підвищення платоспроможності, а відповідно зменшує ризик банкрутства (рис. 2.5).

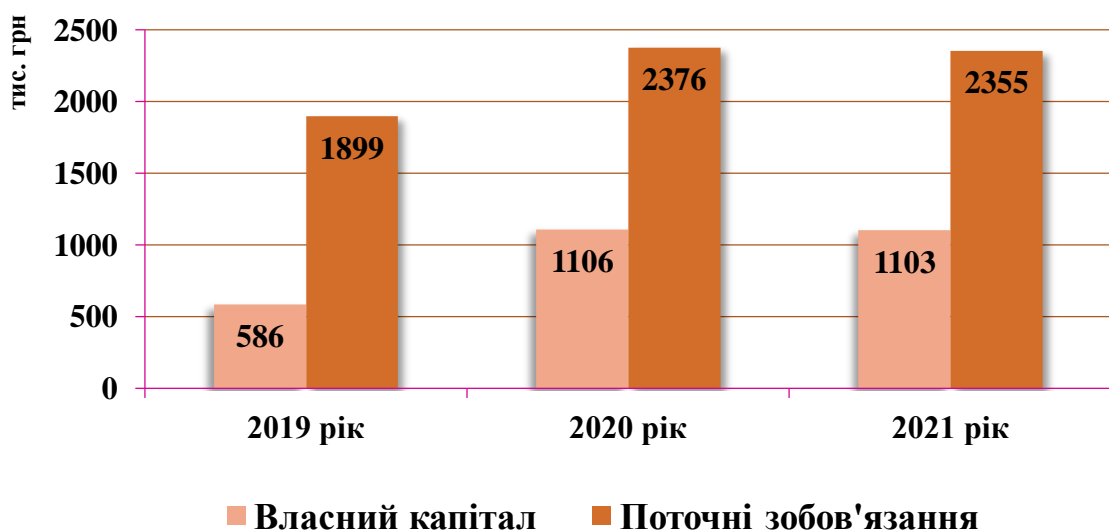

Рис. 2.5. Динаміка зміни обсягів власного капіталу і зобов'язань підприємства протягом 2019-2021 років

Горизонтальний аналіз звіту про фінансові результати підприємства допомагає оцінити зміни показників звіту протягом певного проміжку часу та визначити вплив змін на фінансовий стан підприємства.

Проаналізувавши звіти про фінансові результати магазину меблів «Меблі у ритмі життя» за 2019 рік (додаток Е), 2020 рік (додаток Ж), 2021 рік (додаток З), можна сказати, що магазин меблів вів прибуткову діяльність протягом усього аналізованого періоду. Розрахунки горизонтального аналізу звітів про фінансові результати наведено у додатку К.

Протягом 2019-2020 років відбулись негативні зміни у доходах підприємства, про що свідчить те, що виручка від реалізації продукції, яка у 2019 році становила 2602 тис. грн, у 2020 році знизилась на 502 тис. грн (19,29%), і становила 2100 тис. грн. До цього призвела світова фінансова криза, спричинена пандемією COVID-19, через що рівень купівельної спроможності населення стрімко знизився, а підприємства стали зазнавати збитків внаслідок зниження обсягів реалізації продукції. Через зниження обсягів реалізованої продукції у 2020 році також знизився чистий прибуток на 3 тис. грн, а у 2021 році – на 98 тис. грн.

У 2021 році сума виручки від реалізації продукції дорівнювала 2873 тис. грн, що на 773 тис. грн більше, ніж у 2020 році та на 271 тис. грн (10,42%) більше, ніж у 2019 році. Зростання у 2021 році обсягів виручки від реалізації продукції на 36,81% порівняно з 2020 роком відбулось внаслідок зниження негативного впливу наслідків фінансової кризи та поступове збільшення попиту на продукцію магазину.

Собівартість реалізованої продукції у 2020 році знизилась на 357 тис. грн і становила 980 тис. грн. Зниження собівартості на 26,7% пов'язана зі зниженням обсягів продажів продукції магазину меблів у 2020 році. У 2021 році собівартість реалізованих товарів зростає на 22,24% порівняно з 2020 роком, але залишалась на 139 тис. грн (10,4%) меншою, ніж у 2019 році. Така зміна сум собівартості у 2021 році відбулась внаслідок зростання пов'язаних із реалізацією продукції витрат.

Вертикальний аналіз фінансової звітності – це метод фінансового аналізу, який дозволяє визначити процентну вагу кожного елемента у фінансовій звітності підприємства за певний проміжок часу. Вертикальний аналіз проводиться шляхом визначення відносних показників через питому вагу кожної статті у загальному підсумку і оцінку їх зміни в динаміці. Тому вертикальний аналіз також називають структурним.

Дані вертикального аналізу дозволяють, наприклад, оцінити структурні зміни, що відбуваються в складі активів, пасивів, зміни інших показників звітності, динаміку питомої ваги основних елементів доходів підприємства.

Під час проведення вертикального аналізу фінансової звітності підприємства розраховують такі показники:

- 1) питому вагу кожного структурного елемента фінансової звітності;
- 2) абсолютний приріст питомої ваги кожного структурного елемента.

При проведенні вертикального аналізу бухгалтерського балансу розраховуються частки кожної з його статей у валюті балансу (загальної суми активів або пасивів).

Під час проведення структурного аналізу балансу (додаток Л) виявилось, що протягом усього досліджуваного періоду найбільшу частку у структурі активів (додаток М) займають оборотні активи, а саме: 68,29% у 2019 році, 72,92% у 2020 році та 75,65% у 2021 році. При чому з кожним роком спостерігається поступове зростання питомої ваги оборотних активів у загальному обсязі активів підприємства: у 2020 році вони зросли на 4,63%, а у 2021 році – на 2,73% порівняно з 2020 роком і на 7,36% порівняно з 2019 роком. Така тенденція зміни показників є позитивним явищем і означає нарощення середньо- та високоліквідних активів протягом аналізованого періоду, що свідчить про підвищення платоспроможності підприємства та стійкості фінансового стану.

Питома вага необоротних активів, навпаки, з кожним роком зменшувалась: у 2020 році – на 4,63%, у 2021 році – на 2,73% порівняно з 2020 роком і на 7,36% порівняно з 2019 роком. Це відбувається внаслідок нестачі фінансування

капітальних потреб підприємства, адже значні проблеми з фінансуванням не дають можливість вкладати кошти у відновлення необоротних активів, що й зумовлює поступове зниження їх питомої ваги у загальній структурі підприємств унаслідок їх зношення (рис. 2.6).

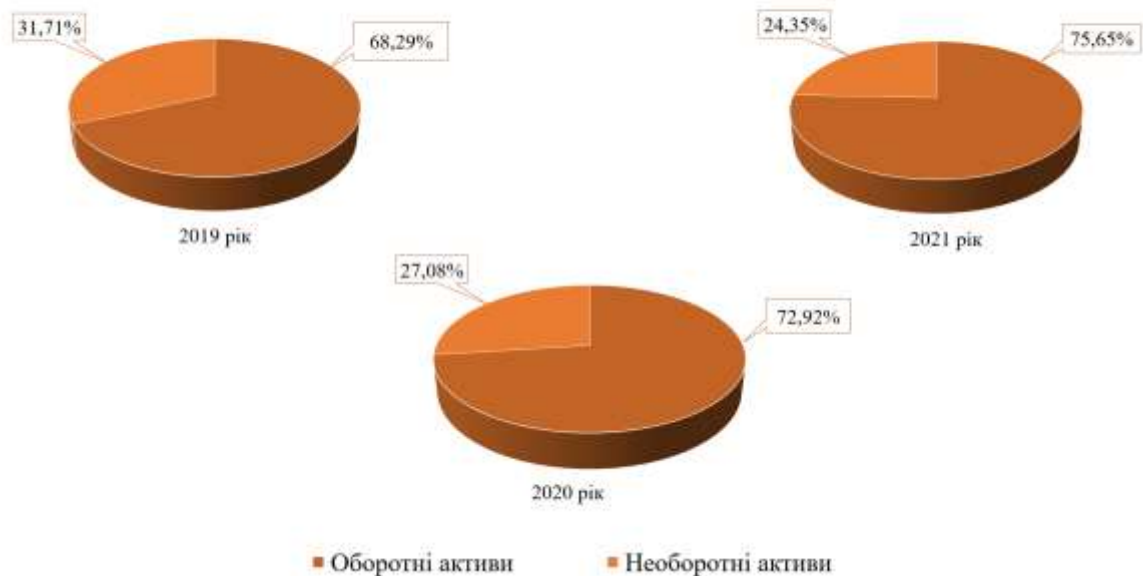

Рис. 2.6. Структура активів балансу підприємства за 2019-2021 роки

Під час дослідження структури пасивів балансу (додаток Н) виявилось, що протягом усього досліджуваного періоду найбільшу частку у структурі пасивів займають поточні зобов'язання, а саме: 76,42% у 2019 році, 68,24% у 2020 році та 68,10% у 2021 році. При чому з кожним роком спостерігається поступове зниження питомої ваги зобов'язань у загальному обсязі пасивів підприємства: у 2020 році вони знизились на 8,18%, а у 2021 році – на 0,13%% порівняно з 2020 роком і на 7,41% порівняно з 2019 роком. Така тенденція зміни показників є позитивним явищем і означає, що підприємство є платоспроможним, адже здійснює погашення заборгованості перед постачальниками та за наявними кредитами вчасно, що свідчить про зменшення залежності підприємства від позикових коштів.

Питома вага власного капіталу навпаки, з кожним роком зростала: у 2020 році – на 8,18%, у 2021 році – на 0,13% порівняно з 2020 роком і на 8,32%

порівняно з 2019 роком. Такий приріст власного капіталу відбувся внаслідок зростання частки нерозподіленого прибутку, що говорить про зростання прибутковості підприємства протягом аналізованого періоду (рис. 2.7).

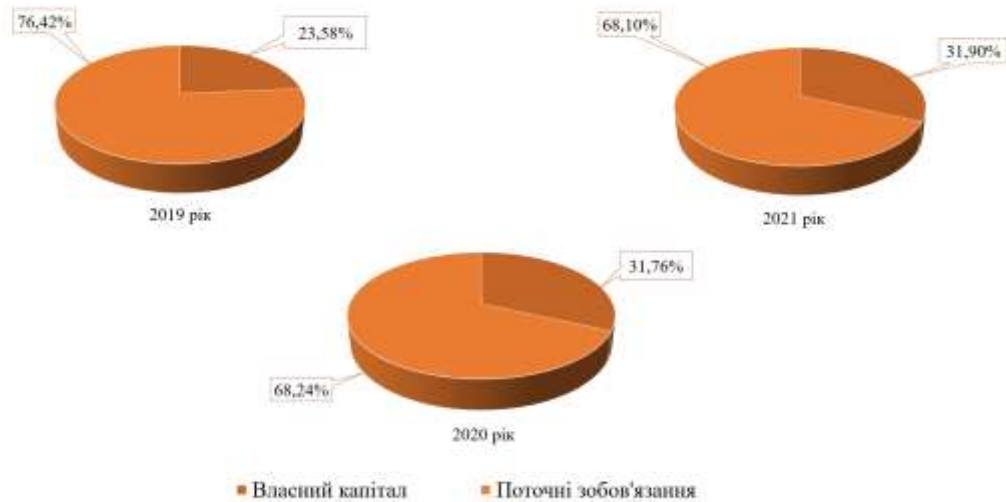

Рис. 2.7. Структура пасивів балансу підприємства за 2019-2021 роки

При вертикальному аналізі звіту про фінансові результати розраховують частки кожної доходної статті у показнику виручки та кожної витратної статті у загальному показнику витрат підприємства (додаток О).

Виконавши структурний аналіз звіту про фінансові результати магазину меблів «Меблі у ритмі життя» можна сказати, що найбільшу частку доходів підприємства займає чистий дохід, значення якого протягом трьох років помірно зростало. У 2019 році частка чистого доходу становила 94,34% усіх доходів, а у 2020 році – 94,94%, що на 0,59% більше, ніж у попередньому році. У 2021 році питома вага чистого доходу зросла ще на 0,83% порівняно з 2020 роком і становила 95,77% усіх доходів, що на 1,42% більше, ніж у 2019 році. Така тенденція зміни питомої ваги чистого доходу пояснюється тим, що виручка від реалізації продукції є основним джерелом доходу підприємства.

Чистий прибуток складає 24,37% усіх доходів підприємства у 2019 році, 30,24% у 2020 році та 19,03% у 2021 році. Зменшення частки чистого прибутку у 2021 році пов'язано зі зниженням рівня реалізації продукції та зростанням її собівартості. Структуру доходів підприємства наведено на рис. 2.8.

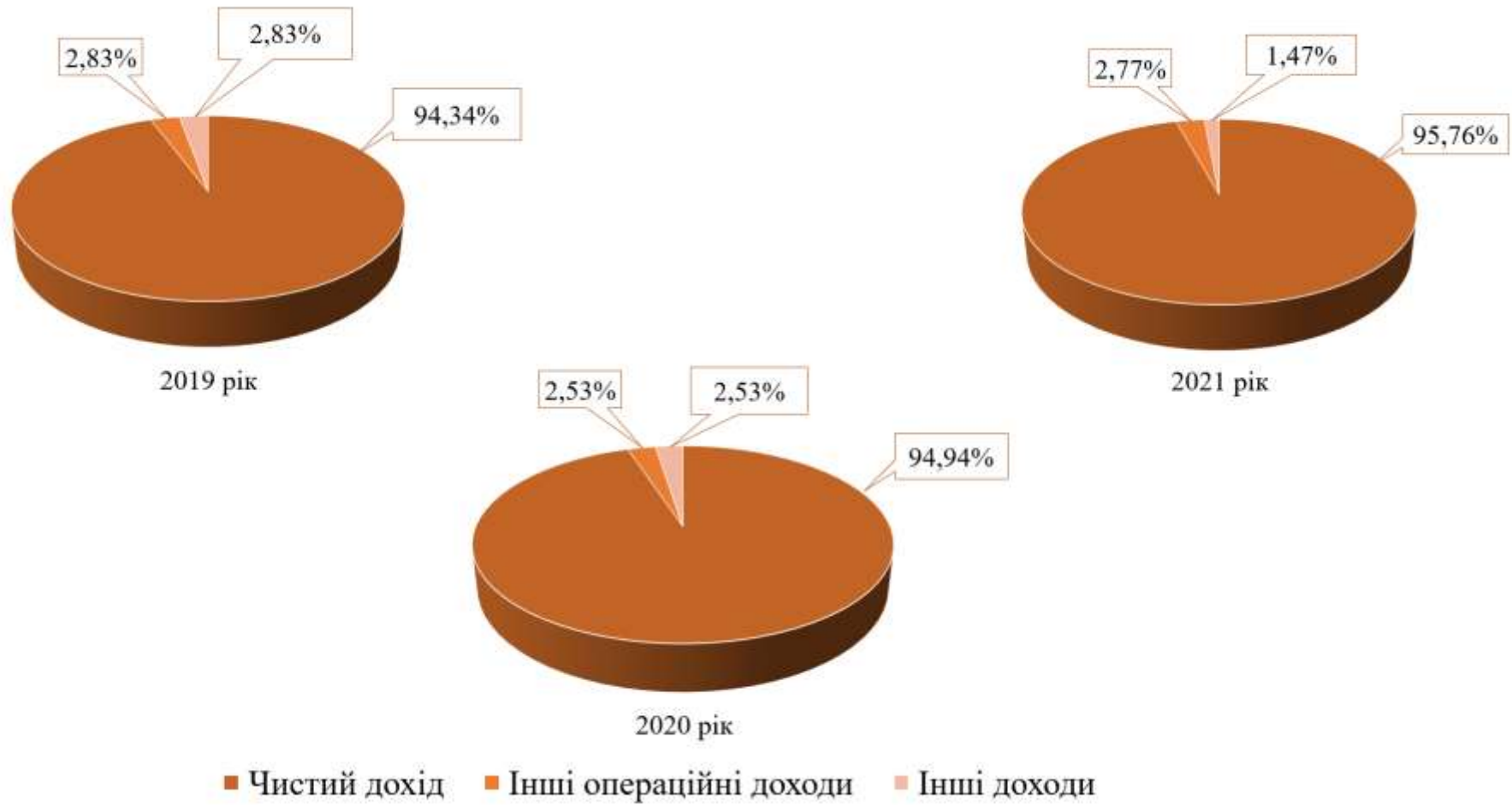

Рис. 2.8. Структура доходів підприємства у 2019-2021 роках

Найбільшу частку витрат підприємства займає собівартість реалізованої продукції, оскільки найбільше коштів підприємство витрачає на закупівлю товарів для подальшого продажу. У 2019 році собівартість продукції склала 64,09% усіх витрат підприємства, а у 2020 році – 63,51%, що на 0,58% менше, ніж у попередньому періоді. У 2021 році частка собівартості у витратах підприємства склала 49,32% усіх витрат, що на 14,9% менше, ніж у 2020 році та на 14,77% менше за 2019 рік. Протягом усього аналізованого періоду спостерігається зниження питомої ваги собівартості у структурі витрат підприємства. Така тенденція зміни питомої ваги пов'язана зі зниженням рівня закупівель підприємством продукції для продажу, оскільки через фінансову кризу, спричинену пандемією COVID-19, усі виробничі та торгові підприємства частково або повністю призупинили свою діяльність, час від часу виникали логістичні труднощі з постачанням товарів до магазину, через що деякий час підприємство не здійснювало закупівлі нової продукції для продажу.

Витрати з податку на прибуток у 2019 році склали 7,48% усіх витрат, а у 2020 році – 6,48%, що на 1% менше, ніж у 2019 році. У 2021 році питома вага податку на прибуток становила 7,95%, що на 1,46% більше, ніж у 2020 році та на 0,47% більше, ніж у 2019 році. Така зміна частки витрат з податку на прибуток пов'язана зі зміною кількості робітників на підприємстві, оскільки магазин меблів за формою власності – це друга група ФОП, який знаходиться на спрощеній системі оподаткування і сплачує єдиний податок до бюджету, сума якого залежить від кількості робітників на підприємстві.

До фінансових витрат магазину входить оплата нарахованих процентів за користування банківським кредитом, яка склала найменшу частку витрат підприємства. У 2019 році питома вага фінансових витрат склала лише 1,1% усіх витрат, а у 2020 році – 1,3%, що на 0,2% більше, ніж у попередньому році. У 2021 році питома вага фінансових витрат склала 1,44%, що є найбільшим показником серед усіх досліджуваних періодів. Такі зміни частки фінансових витрат пов'язані із тим, що підприємство користується переважно невеликими сумами короткострокових кредитів, за якими банк нараховує низькі відсотки (рис. 2.9).

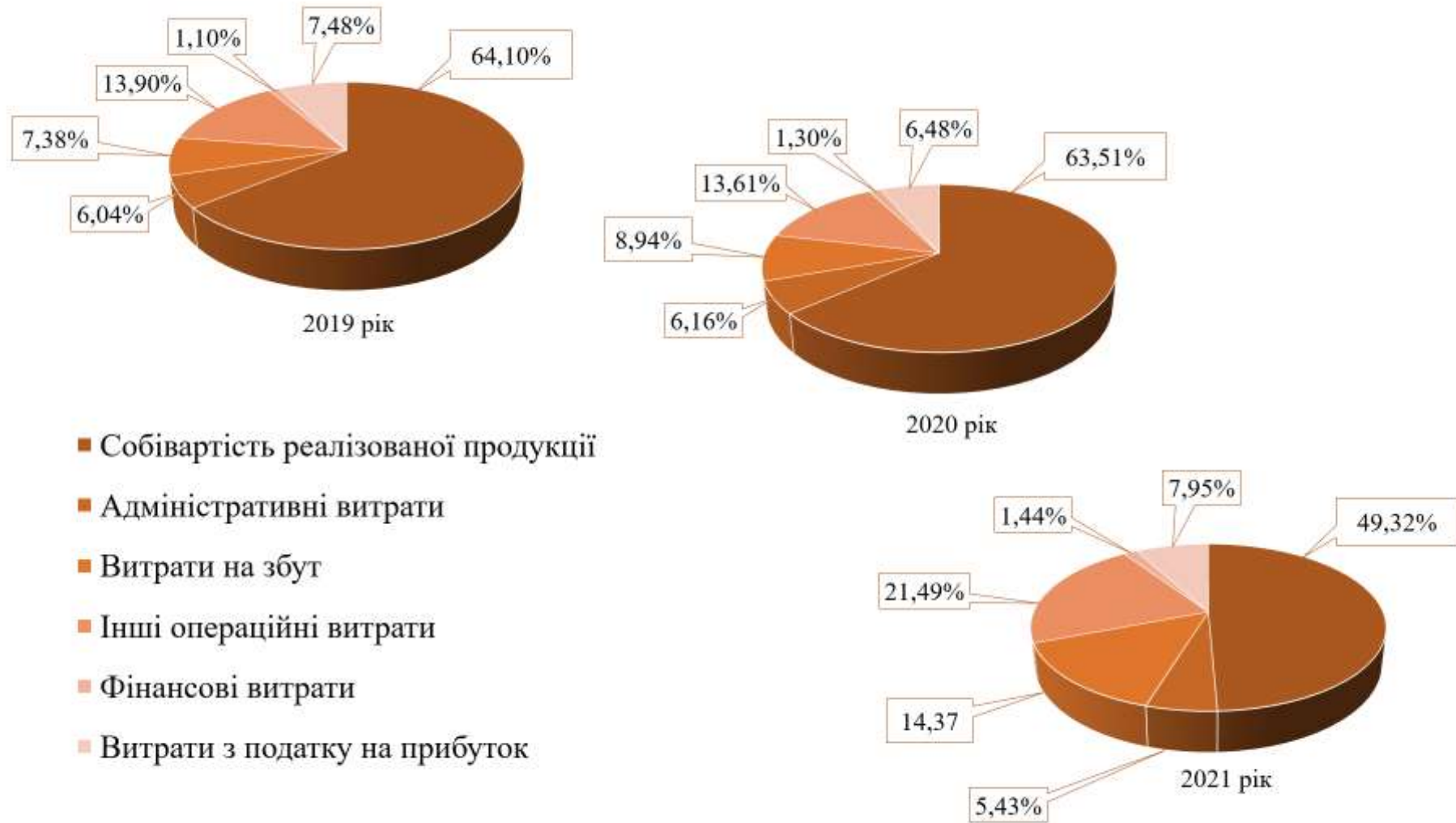

Рис. 2.9. Структура витрат підприємства у 2019-2021 роках

2.3. Аналіз рентабельності та прибутковості діяльності підприємства

Рентабельність – це рівень прибутковості підприємства, який вимірюється у відсотках. Підприємство вважається рентабельним, якщо доходи від реалізації продукції покривають витрати виробництва, і, крім того, забезпечують прибуток, достатній для нормального його функціонування.

Основні завдання аналізу рентабельності:

- 1) оцінка ефективності діяльності підприємства на поточний момент;
- 2) виявлення зміни рентабельності протягом певного періоду;
- 3) визначення резервів зростання рентабельності.

Найчастіше рентабельність підприємств оцінюють потенційні інвестори з метою визначення доцільності інвестування коштів. Для державних підприємств така оцінка може здійснюватися на державному рівні з метою виявлення можливостей підвищення рентабельності за наявності негативних тенденцій у державному секторі. На приватних підприємствах оцінку рентабельності проводять власники й директори з метою прийняття необхідних управлінських рішень, спрямованих на підтримку або підвищення рівня рентабельності.

Основні джерела інформації для аналізу рентабельності – Баланс підприємства (ф.№1) і Звіт про фінансові результати (ф. №2).

До основних показників рентабельності відносять рентабельність активів, що показує, який прибуток отримує підприємство з кожної гривні, вкладеної в його активи. Аналіз рентабельності активів здійснюють для оцінки ефективності діяльності підприємства, також використовують при вивченні попиту на продукцію. Цей показник визначається процентним відношенням чистого прибутку підприємства до середньорічної вартості його активів (2.4).

$$Pa = \frac{\text{ЧП}}{\text{Вм}} \times 100\% \quad (2.4)$$

де P_a – рентабельність активів;

V_m – середньорічна вартість активів підприємства;

ЧП – чистий прибуток підприємства.

Розрахунок рентабельності активів меблевого магазину:

$$1) \text{ 2019 рік: } Pa = \frac{672}{2983,5} \times 100\% = 22,52\%$$

$$2) \text{ 2020 рік: } Pa = \frac{669}{3044} \times 100\% = 21,98\%$$

$$3) \text{ 2021 рік: } Pa = \frac{571}{5427} \times 100\% = 10,52\%$$

Розрахунки показали, що у 2019 році рентабельність активів була найвищою. У 2020 році вона зменшилась на 0,54%, а у 2021 році рентабельність знизилась ще на 11,46%. Така тенденція зміни рентабельності активів показує, що з кожним роком на кожен гривню вкладених в активи коштів підприємство отримує все менше прибутку (рис. 2.10).

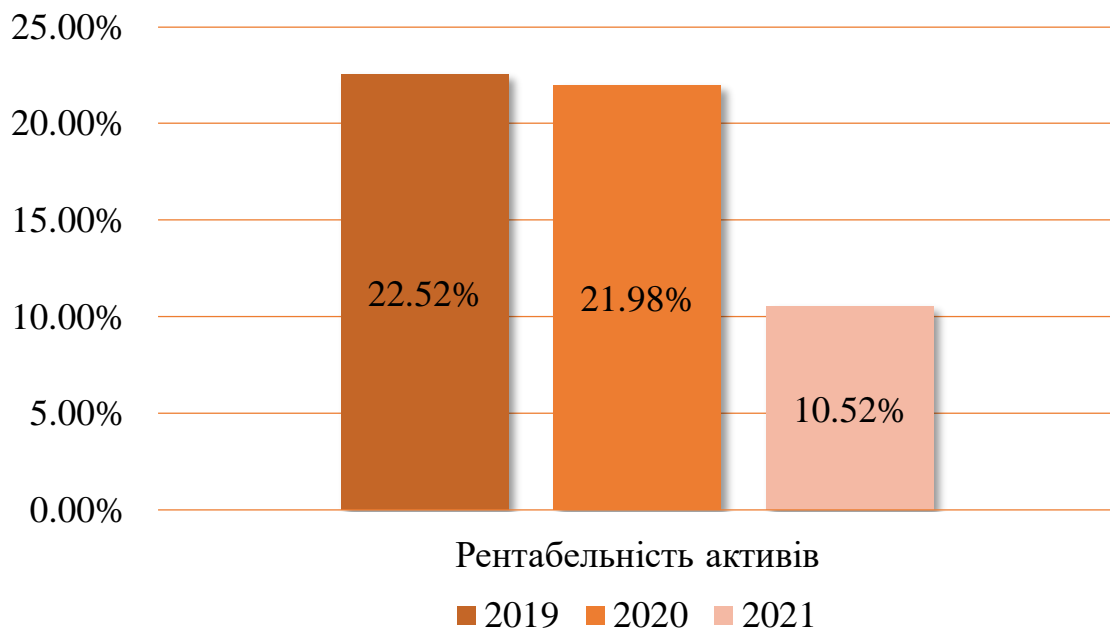

Рис. 2.10. Динаміка рентабельності активів підприємства протягом 2019-2021 років

Ефективність використання активів також характеризується показниками:

- рентабельності необоротних активів;
- рентабельності основних засобів;
- рентабельності оборотних активів.

Рентабельність необоротних активів обчислюється як процентне відношення чистого прибутку до середньої за період (середньорічної) вартості необоротних активів (2.5).

$$R_{на} = \frac{ЧП}{НА} \times 100\% \quad (2.5)$$

Де $R_{на}$ – рентабельність необоротних активів;

ЧП – чистий прибуток підприємства;

НА – середньорічна вартість необоротних активів.

Розрахунок рентабельності необоротних активів меблевого магазину:

$$1) \text{ 2019 рік: } R_{на} = \frac{672}{831,5} \times 100\% = 80,82\%$$

$$2) \text{ 2020 рік: } R_{на} = \frac{669}{584} \times 100\% = 114,5\%$$

$$3) \text{ 2021 рік: } R_{на} = \frac{571}{852} \times 100\% = 68,19\%$$

Розрахунки показали, що у 2020 році рентабельність необоротних активів була найвищою. У 2019 році вона була меншою на 33,68%, а у 2021 році рентабельність знизилась на 46,31% порівняно з 2020 роком. Така тенденція зміни рентабельності необоротних активів пов'язана зі зниженням їх вартості у 2020 році (рис. 2.11).

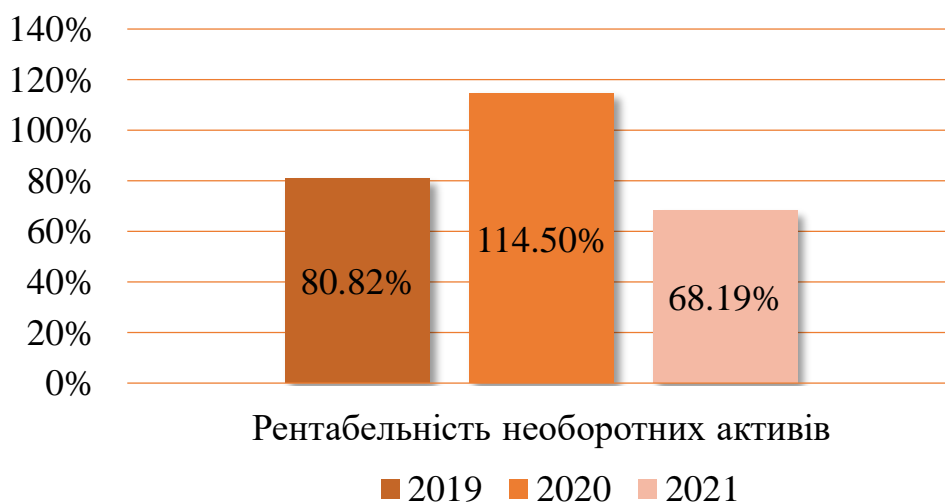

Рис. 2.11. Динаміка рентабельності необоротних активів підприємства протягом 2019-2021 років

Рентабельність основних засобів обчислюється як процентне відношення чистого прибутку до середньої за період вартості основних засобів (за первісною вартістю) (2.6).

$$Роз = \frac{ЧП}{ОЗ} \times 100\% \quad (2.6)$$

Де Роз – рентабельність основних засобів;

ОЗ – середньорічна вартість основних засобів.

Розрахунок рентабельності основних засобів меблевого магазину:

$$1) \text{ 2019 рік: } Роз = \frac{672}{635,5} \times 100\% = 105,74\%$$

$$2) \text{ 2020 рік: } Роз = \frac{669}{645,5} \times 100\% = 103,64\%$$

$$3) \text{ 2021 рік: } Роз = \frac{571}{658} \times 100\% = 86,77\%$$

Розрахунки показали, що у 2019 році рентабельність основних засобів була найвищою. У 2020 році вона зменшилась на 0,9%, а у 2021 році рентабельність знизилась ще на 16,87%. Така тенденція зміни рентабельності основних засобів свідчить про зниження ефективності використання основних засобів на підприємстві (рис. 2.12).

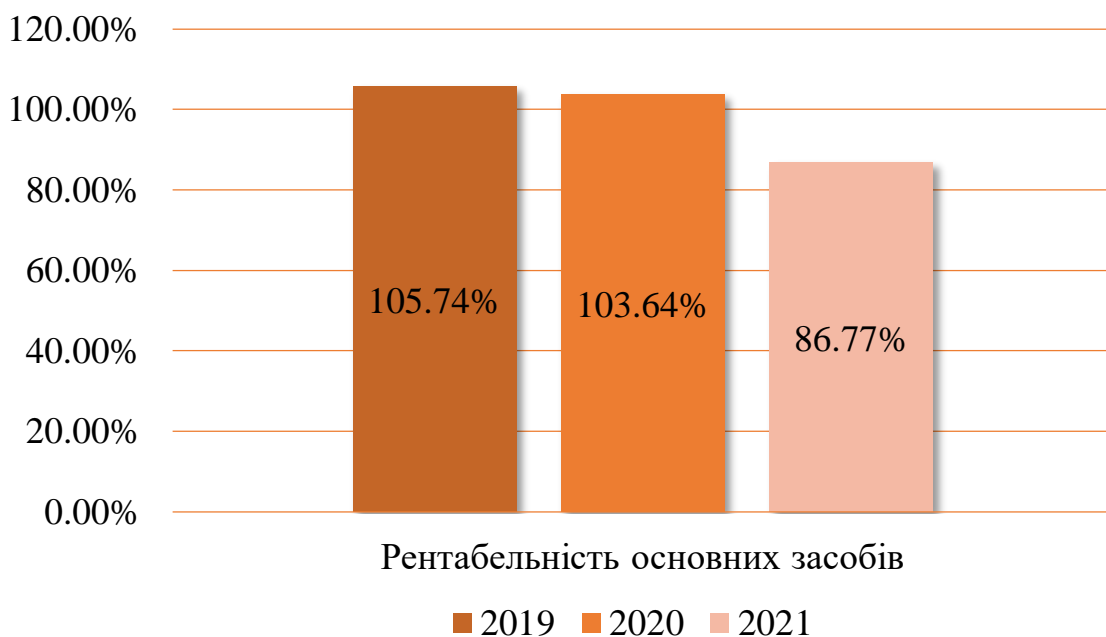

Рис. 2.12. Динаміка рентабельності основних засобів підприємства протягом 2019-2021 років

Рентабельність оборотних активів обчислюється як процентне відношення прибутку від операційної діяльності до середньорічної величини оборотних активів (2.7).

$$Po_a = \frac{OP}{OA} \times 100\% \quad (2.7)$$

Де Po_a – рентабельність оборотних активів;

ОП – прибуток від операційної діяльності за період (рік);

ОА – середньорічна вартість оборотних активів.

Розрахунок рентабельності оборотних активів меблевого магазину:

$$1) \text{ 2019 рік: } Po_a = \frac{672}{2118} \times 100\% = 31,73\%$$

$$2) \text{ 2020 рік: } Po_a = \frac{669}{2577,5} \times 100\% = 25,96\%$$

$$3) \text{ 2021 рік: } Po_a = \frac{571}{2287,5} \times 100\% = 24,96\%$$

Розрахунки показали, що у 2019 році рентабельність оборотних активів була найвищою. У 2020 році вона зменшилась на 5,77%, а у 2021 році рентабельність знизилась ще на 1%. Така тенденція зміни рентабельності оборотних активів показує, що за три роки ефективність використання оборотних активів поступово знижувалась, що відбулось внаслідок тимчасової зупинки діяльності підприємства у 2020 році. (рис. 2.10).

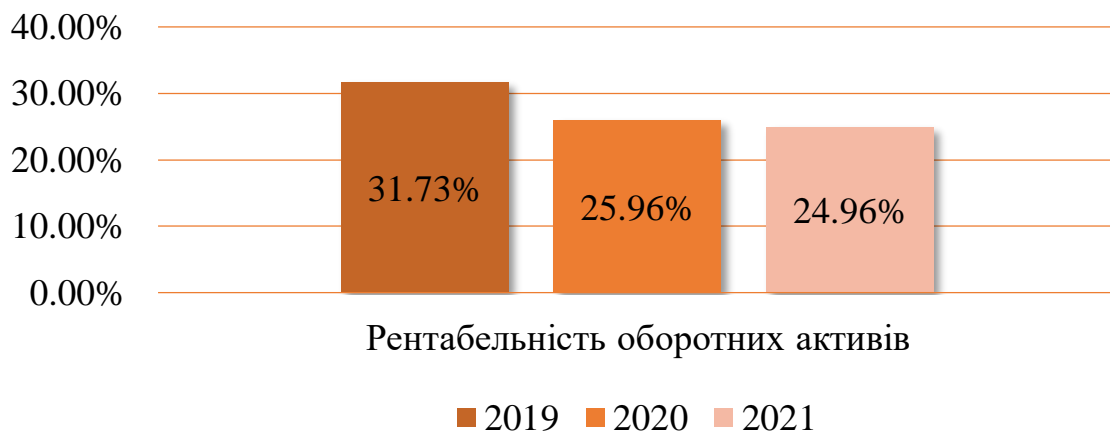

Рис. 2.13. Динаміка рентабельності оборотних активів підприємства протягом 2019-2021 років

Показники прибутковості підприємства включають:

- рівень валового прибутку;
- рівень прибутку від операційної діяльності;
- рівень чистого прибутку.

Рівень валового прибутку характеризує ефективність ціноутворення підприємства. Його збільшення свідчить про зниження витрат на закупівлю сировини та товарів, а також зростання рівня цін реалізації продукції. Цей показник визначається як процентне відношення валового прибутку до чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг за відповідний період (2.8).

$$Рвп = \frac{ВП}{ЧД} \times 100\% \quad (2.8)$$

Де Рвп – рівень валового прибутку;

ВП – валовий прибуток підприємства;

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Розрахунок рівень валового прибутку меблевого магазину:

$$1) \text{ 2019 рік: } Рвп = \frac{1265}{2602} \times 100\% = 48,62\%$$

$$2) \text{ 2020 рік: } Рвп = \frac{1120}{2100} \times 100\% = 53,33\%$$

$$3) \text{ 2021 рік: } Рвп = \frac{1675}{2873} \times 100\% = 58,3\%$$

Розрахунки показали, що у 2019 році рівень валового прибутку був найнижчим і становив 48,62%. У 2020 році він становив 53,33%, що на 4,71% більше, ніж у 2019 році, а у 2021 році рівень прибутку виріс ще на 4,97%.

Така тенденція зміни рівня валового прибутку означає, що протягом трьох років ціни на продукцію підприємства зростали, що відбулось внаслідок зниження попиту на товари меблевого виробництва та підвищення рівня інфляції (рис. 2.11).

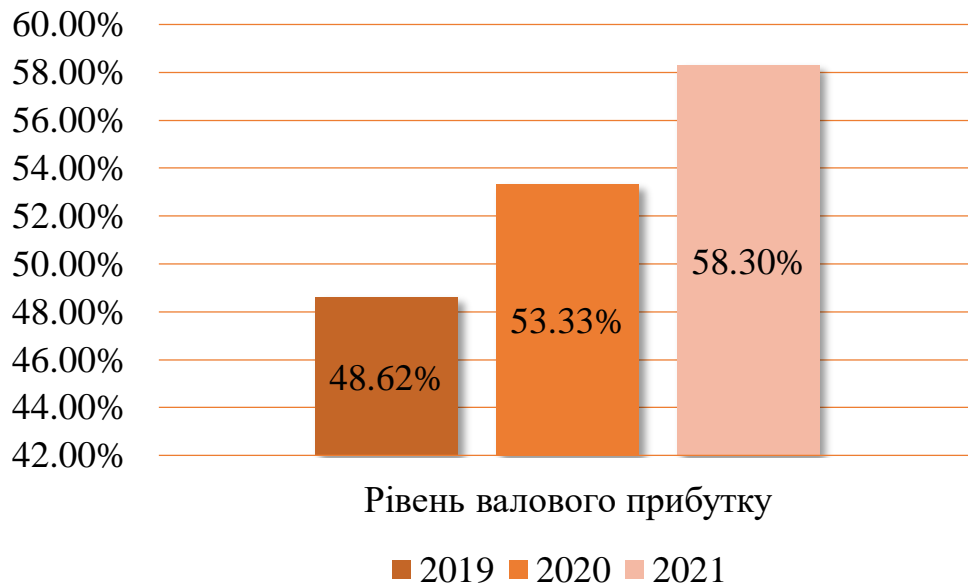

Рис. 2.14. Динаміка рівня валового прибутку підприємства протягом 2019-2021 років

Рівень чистого прибутку розраховується як процентне відношення чистого прибутку до чистого доходу від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг за відповідний період (2.10).

$$Рчп = \frac{ЧП}{ЧД} \times 100\% \quad (2.10)$$

Де Рчп – рівень чистого прибутку;

ОП – чистий прибуток підприємства;

ЧД – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг).

Розрахунок рівня чистого прибутку меблевого магазину:

$$1) \text{ 2019 рік: } Рчп = \frac{672}{2602} \times 100\% = 25,83\%$$

$$2) \text{ 2020 рік: } Рчп = \frac{669}{2100} \times 100\% = 31,86\%$$

$$3) \text{ 2021 рік: } Рчп = \frac{571}{2873} \times 100\% = 19,87\%$$

Розрахунки показали, що у 2019 році рівень чистого прибутку становив 25,83%. У 2020 році він зріс на 6,03%, що відбулось за рахунок зниження витрат протягом року, проте у 2021 році рівень чистого прибутку знову знизився і

становив 19,87%, що відбулось внаслідок зменшення обсягів продажів продукції підприємства протягом 2021 року (рис. 2.15).

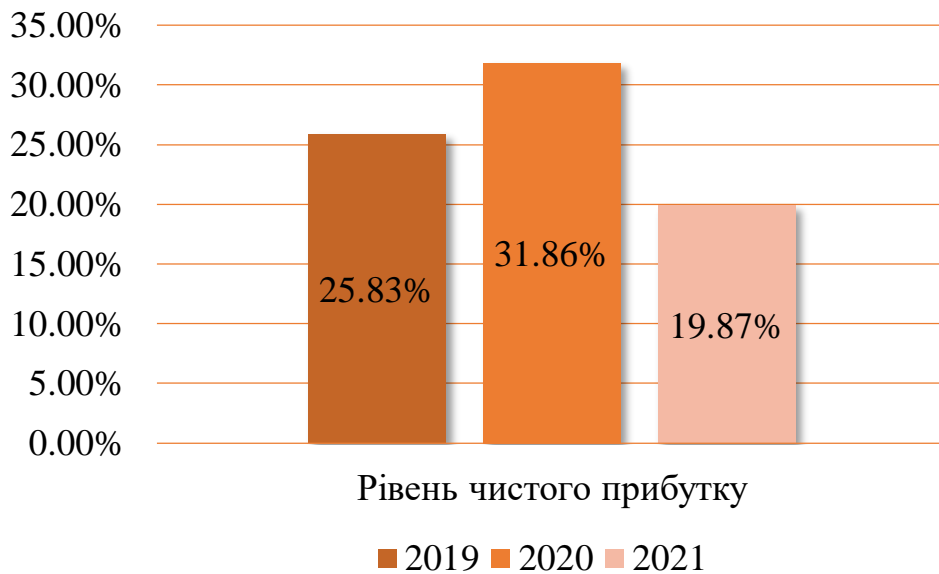

Рис. 2.15. Динаміка рівня чистого прибутку підприємства протягом 2019-2021 років

До складу основних витратних показників рентабельності належать рентабельність операційних витрат, яка характеризує ефективність витрат, пов'язаних з операційною діяльністю. Для розрахунку цього показника використовується формула 2.11:

$$Р_{ов} = \frac{ОП}{ОВ} \times 100\% \quad (2.11)$$

Де $Р_{ов}$ – рентабельність операційних витрат;

ОП – прибуток від операційної діяльності підприємства;

ОВ – витрати операційної діяльності підприємства.

Розрахунок рентабельності операційних витрат меблевого магазину:

$$1) \text{ 2019 рік: } Р_{ов} = \frac{2758}{2086} \times 100\% = 132,21\%$$

$$2) \text{ 2020 рік: } Р_{ов} = \frac{2212}{1543} \times 100\% = 143,36\%$$

$$3) \text{ 2021 рік: } Р_{ов} = \frac{3000}{2429} \times 100\% = 123,51\%$$

Розрахунки показали, що протягом усього досліджуваного періоду підприємство мало досить високу рентабельність операційних витрат, що говорить про те, що підприємство має добре налагоджений операційний процес (рис. 2.16).

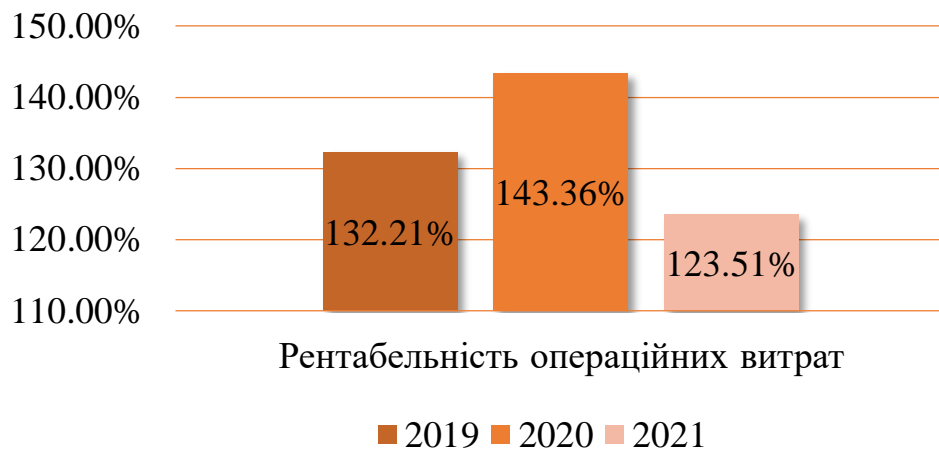

Рис. 2.16. Динаміка рентабельності операційних витрат підприємства протягом 2019-2021 років

Рентабельність власного капіталу розраховується за формулою (2.12):

$$Рвк = \frac{ЧП}{ВК} \times 100\% \quad (2.12)$$

Де Рвк – рентабельність власного капіталу;

ЧП – чистий прибуток підприємства;

ВК – середньорічна вартість власного капіталу підприємства.

Розрахунок рентабельності власного капіталу меблевого магазину:

$$1) \text{ 2019 рік: } Рвк = \frac{672}{434} \times 100\% = 154,83\%$$

$$2) \text{ 2020 рік: } Рвк = \frac{669}{434} \times 100\% = 154,15\%$$

$$3) \text{ 2021 рік: } Рвк = \frac{571}{434} \times 100\% = 132,6\%$$

Розрахунки показали, що у 2019 році рентабельність власного капіталу була найвищою. У 2020 році вона зменшилась на 0,54%, а у 2021 році рентабельність знизилась ще на 11,46% (рис. 2.17).

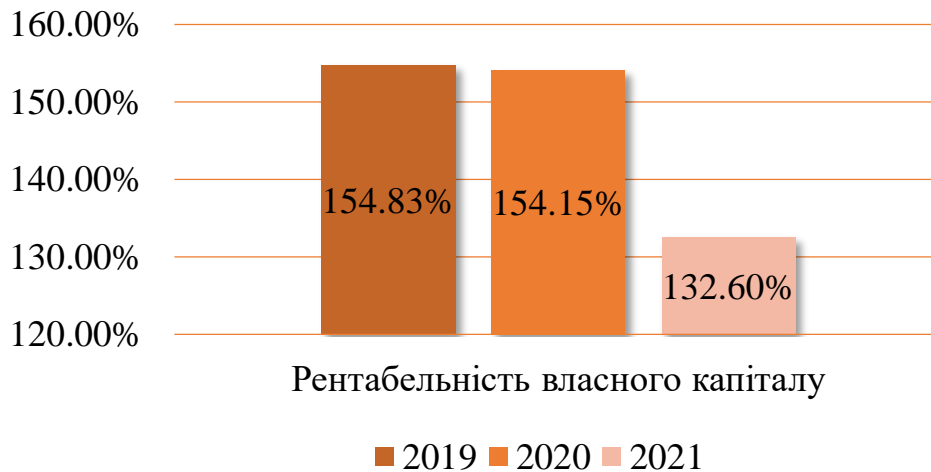

Рис. 2.17. Динаміка рентабельності власного капіталу підприємства протягом 2019-2021 років

Рентабельність сукупного капіталу показує, який прибуток приносить кожна інвестована власниками грошова одиниця. Це основний показник, що використовують для характеристики ефективності вкладень у діяльність того чи іншого виду [21].

Рентабельність сукупного капіталу розраховується за формулою (2.7):

$$R_{СК} = \frac{Поп}{СК} \times 100\% \quad (2.7)$$

Де $R_{СК}$ – рентабельність сукупного капіталу;

Поп – прибуток до оподаткування;

СК – середньорічна вартість сукупного капіталу.

Розрахунок рентабельності сукупного капіталу меблевого магазину:

$$1) \text{ 2019 рік: } R_{СК} = \frac{828}{846} \times 100\% = 97,87\%$$

$$2) \text{ 2020 рік: } R_{СК} = \frac{769}{1104} \times 100\% = 69,66\%$$

$$3) \text{ 2021 рік: } R_{СК} = \frac{764}{1104} \times 100\% = 69,2\%$$

Розрахунки показали, що у 2019 році рентабельність сукупного капіталу була найвищою У 2019 році. У 2020 році вона зменшилась на 0,54%, а у 2021 році рентабельність знизилась ще на 11,46% (рис. 2.18).

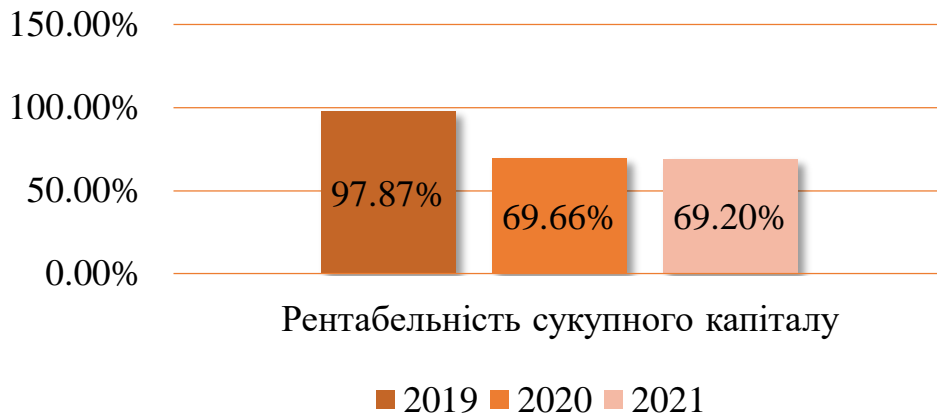

Рис. 2.18. Динаміка рентабельності сукупного капіталу підприємства протягом 2019-2021 років

Чиста рентабельність реалізованої продукції визначається за формулою:

$$R_{rp} = \frac{ЧП}{Впр} \times 100\% \quad (2.7)$$

де R_{rp} – чиста рентабельність реалізованої продукції;

ЧП – чистий прибуток;

Впр – виручка від реалізації продукції.

Рентабельність реалізованої продукції – це показник, що відображає відношення чистого прибутку до розміру виручки від реалізації продукції підприємства. Якщо показник операційної рентабельності залишається незмінним, а показник чистої рентабельності знижується, то це може свідчити або про збільшення фінансових витрат і отримання збитків від участі в капіталі інших підприємств, або про підвищення суми сплачених податкових платежів.

Розрахунок рентабельності реалізованої продукції меблевого магазину:

$$1) \text{ 2019 рік: } R_{rp} = \frac{672}{2609} \times 100\% = 25,76\%$$

$$2) \text{ 2020 рік: } R_{rp} = \frac{669}{2100} \times 100\% = 31,86\%$$

$$3) \text{ 2021 рік: } R_{rp} = \frac{571}{2873} \times 100\% = 19,87\%$$

Розрахунки показали, що у 2019 році рентабельність реалізованої продукції була найвищою. У 2020 році вона зменшилась на 0,54%, а у 2021 році рентабельність знизилась ще на 11,46% (рис. 2.19) [22].

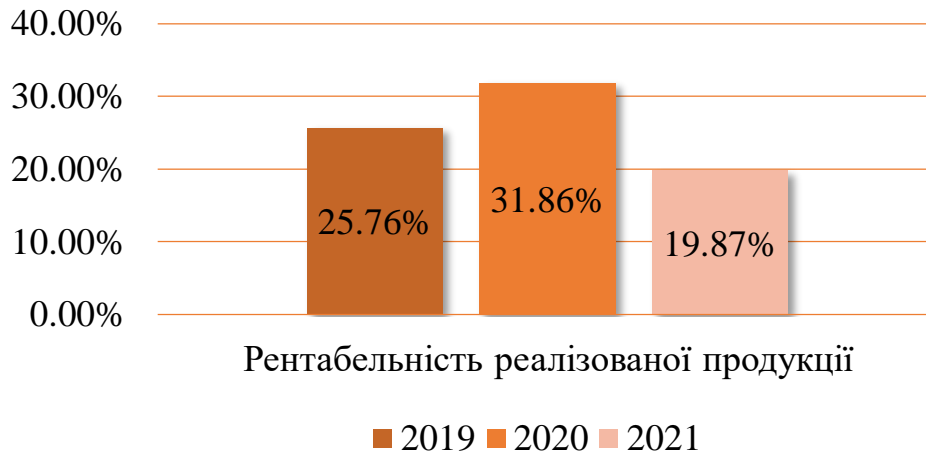

Рис. 2.19. Динаміка рентабельності реалізованої продукції підприємства протягом 2019-2021 років

Висновки до розділу 2

Після проведеного аналізу фінансового стану та рентабельності підприємства можна зробити висновок, що протягом усього досліджуваного періоду підприємство ефективно використовувало матеріальні та фінансові ресурси, про що свідчить динаміка розрахованих показників.

Необоротні активи у 2020 році зменшились на 33 тис. грн (3,77%) на кінець року порівняно з 2019 роком. Такі зміни відбулись переважно за рахунок зменшення вартості основних засобів. У 2021 році необоротні активи зросли на 20 тис. грн (2,37%) порівняно з 2020 роком, але залишались меншими на 13 тис. грн (1,49%), ніж у 2019 році.

Оборотні активи у 2020 році зменшились на 842 тис. грн (49,62%) порівняно з 2019 роком. Такий приріст відбувся переважно за рахунок збільшення запасів на підприємстві, що свідчить про зростання обсягів реалізації продукції. У 2021 році оборотні активи зросли на 20 тис. грн (2,37%) порівняно з 2020 роком, а порівняно з 2019 роком зменшились на 13 тис. грн, або на 1,49%.

Найбільшу частку доходів підприємства займає чистий дохід, значення якого протягом трьох років помірно зростало. У 2019 році частка чистого доходу становила 94,34% усіх доходів, а у 2020 році – 94,94%, що на 0,59% більше, ніж у попередньому році. У 2021 році питома вага чистого доходу зросла ще на 0,83% порівняно з 2020 роком і становила 95,77% усіх доходів, що на 1,42% більше, ніж у 2019 році. Така тенденція зміни питомої ваги чистого доходу пояснюється тим, що виручка від реалізації продукції є основним джерелом доходу підприємства.

Найбільшу частку витрат підприємства займає собівартість реалізованої продукції, оскільки найбільше коштів підприємство витрачає на закупівлю товарів для подальшого продажу. У 2019 році собівартість продукції склала 64,09% усіх витрат підприємства, а у 2020 році – 63,51%, що на 0,58% менше, ніж у попередньому періоді. У 2021 році частка собівартості у витратах підприємства склала 49,32% усіх витрат, що на 14,9% менше, ніж у 2020 році та на 14,77% менше за 2019 рік.

У 2019 році рентабельність активів підприємства була найвищою. У 2020 році вона зменшилась на 0,54%, а у 2021 році рентабельність знизилась ще на 11,46%. Така тенденція зміни рентабельності активів показує, що з кожним роком на кожен гривню вкладених в активи коштів підприємство отримує все менше прибутку.

Рівень чистого прибутку у 2019 році становив 25,83%. У 2020 році він зріс на 6,03%, що відбулось за рахунок зниження витрат протягом року, проте у 2021 році рівень чистого прибутку знову знизився і становив 19,87%, що відбулось внаслідок зменшення обсягів продажів продукції підприємства протягом 2021 року.

Отже, для підвищення ефективності використання наявних ресурсів на підприємстві та нарощення прибутку підприємству необхідно збільшити обсяги продажів та мінімізувати поточні витрати на реалізацію продукції.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ КРЕДИТНИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Порівняльний аналіз варіантів кредитування меблевого магазину

Меблевий магазин у поточному році планує придбати нове обладнання для торгового залу вартістю 135219 грн, але для цього у підприємства не вистачає фінансових ресурсів, отже для фінансування цієї потреби магазин може скористатись такими видами банківських кредитів терміном 1 рік:

- 1) Стандартний короткостроковий кредит;
- 2) Кредитна лінія;
- 3) Авальний кредит;
- 4) Кредит по лінії ЄБРР.

При отриманні кредиту на придбання обладнання можливі наступні умови кредитування (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Умови кредитування за кредитами

Умови Кредитування	Стандартний короткостроковий кредит	Кредитна лінія	Кредит по лінії ЄБРР	Авальний кредит
Максимальна сума кредиту	70% вартості обладнання	70% вартості об'єкта застави	70% вартості об'єкта застави	90% номіналу векселів
Термін погашення процентів по кредиту та основної суми боргу	До 20 числа місяця наступного за звітним	До 20 числа місяця наступного за звітним	До 20 числа місяця наступного за звітним	До 20 числа місяця наступного за звітним
Процентна ставка	21%	19%	9,6%	22%
Характер ставки	Плаваюча	Плаваюча	Плаваюча	Фіксована
Періодичність перегляду ставки	Щомісяця	По кварталах	Щомісяця	-
Валюта кредиту	Гривня	Гривня	Долари США	Гривня
Забезпечення кредиту	Обладнання, що купується	Активи позичальника	Активи позичальника	Векселі, авальовані банком

Динаміка процентних ставок по кредитах наведена у таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Динаміка зміни процентної ставки на кінець кожного місяця, +/- %

Вид кредиту	Січень	Лютий	Березень	Квітень	Травень	Червень
Короткостроковий кредит	+2,50	+1,50	-	-2,20	-	+4,50
Кредитна лінія	-	-	-	+3,50	-	-
Ставка LIBOR	+0,25	+0,37	+1,68	+0,14	+0,16	-0,28
Вид кредиту	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
Короткостроковий кредит	-	-1,50	-	+2,50	+3,80	-
Кредитна лінія	-	+5,70	-	-	-	+4,20
Ставка LIBOR	-0,23	+0,5	+0,65	-0,24	+0,87	+0,48

Додатково підприємство має здійснити платіж по наданню гарантії страхової компанії, який складає 5% від суми кредиту, а також оплатити додаткові послуги банку згідно із тарифами банку.

Тарифи банку передбачають:

- 1) плату за відкриття кредитного рахунку – 4% від суми кредиту;
- 2) плату за розрахунково-касове обслуговування – 1,0% від суми платежу;
- 3) плату за оформлення об'єкту застави – 0,1% від вартості майна, що передається у заставу;
- 4) за обробку платіжних документів плата не стягується.

Для визначення найбільш сприятливого для фінансування потреб підприємства кредиту підприємству необхідно провести аналіз кожного з видів кредитів та сформулювати графіки обслуговування боргу для кожного з них.

Для розрахунку вхідних даних для розробки графіків обслуговування боргу за всіма видами кредитів необхідно визначити максимально можливу суму кредитування для кожного з них. Максимально можлива сума кредиту розраховується за формулою (3.1):

$$S_{кр} = S_{обл} \cdot k \quad (3.1)$$

де $S_{кр}$ – вартість обладнання;

k – коефіцієнт забезпеченості кредиту, доли од.

Згідно умовам кредитування за стандартним короткостроковим кредитом максимально можлива сума кредиту становить 70% від вартості обладнання, яке дорівнює 135219 грн, тож для стандартного короткострокового кредиту максимально можлива сума кредиту становитиме 94653,3 грн. Відсотки нараховуються на залишок боргу, а основна сума боргу може погашатись рівними сумами або за амортизаційним (іпотечним) графіком.

Згідно умовам кредитування за кредитною лінією максимально можлива сума кредиту становить 70% від вартості об'єкта застави, яка дорівнює 216761 грн, тож для кредитної лінії максимально можлива сума кредиту становитиме 151732,7 грн. Для аналізу кредитної лінії необхідно врахувати те, що надання кредиту відбувається окремими траншами. Це означає, що у місяці надання траншу відсотки розраховуються за фактичний період використання кредиту. Кредитна лінія передбачає перерахування основної суми боргу на протязі січня 10.01.07 – 60 % від суми кредиту та 15.01.07 – 40 % від суми кредиту. У наступних місяцях відсотки нараховуються на залишок боргу, а основна сума боргу може погашатись рівними сумами або за амортизаційним (іпотечним) графіком.

За кредитом по лінії ЄБРР максимально можлива сума кредиту також становить 70% від вартості об'єкта застави. Але враховуючи, що кредит надається у доларах США за курсом, який становить 35,5 грн/дол., максимально можлива сума кредиту по лінії ЄБРР становитиме 4274,16 дол. США. Відсотки нараховуються на залишок боргу, а основна сума боргу може погашатись тільки рівними сумами.

Підприємство має 3 авальованих векселя, які може передати у заставу під авальний кредит номіналом 54088 грн, 13522 грн та 27044 грн. Згідно с умовами кредитування за авальним кредитом сума об'єкта застави дорівнює вартості усіх векселів, тобто 94654 грн. Так як максимально можлива сума кредиту дорівнює 90% від вартості усіх наявних у підприємства векселів, то вона становитиме 85188,6 грн. Відсотки нараховуються на залишок боргу, а основна сума боргу може погашатись тільки рівними сумами [23].

3.2. Розробка графіків обслуговування боргу

Для розробки графіків погашення боргу за стандартним короткостроковим кредитом необхідно врахувати, що банк пропонує два варіанти погашення основної суми боргу на вибір клієнта:

- 1) погашення основної суми боргу рівними сумами;
- 2) погашення усієї суми боргу рівними виплатами.

При першому варіанті погашення основної суми боргу відбувається рівними сумами, тому якщо початкова сума боргу становить 94653,3 грн, то щомісячний платіж за основною сумою боргу становить 7887,78 грн.

За січень проценти нараховуються за базовою процентною ставкою 21%. Для наступних місяців процентна ставка розрахована відповідно до умов нарахування відсотків за стандартним короткостроковим кредитом, наведених у таблиці 3.3.

Таблиця 3.3

Динаміка зміни процентної ставки на кінець кожного місяця за стандартним короткостроковим кредитом, +/- %

Місяць	Зміна процентної ставки, +/- %
Січень	+2,50
Лютий	+1,50
Березень	-
Квітень	-2,20
Травень	-
Червень	+4,50
Липень	-
Серпень	-1,50
Вересень	-
Жовтень	+2,50
Листопад	+3,80
Грудень	-

Так як нарахування відсотків відбувається на залишок суми боргу, то залишок суми на початок кожного наступного місяця буде на 7887,78 грн меншим за попередній місяць. Сума процентних виплат за рік за стандартним

короткостроковим кредитом становить 12469 грн, а сумарна сума до повернення – 96886,42 грн (табл. 3.4).

Таблиця 3.4

Графік погашення стандартного короткострокового кредиту (Варіант 1)

Місяць	Залишок на початок	Погашення основної суми боргу	Процентні виплати	Сумарні виплати	Ставка, %
1	94653,3	7887,78	1656,43	9544,21	21,0%
2	86765,53	7887,78	1699,16	9586,93	23,5%
3	78877,75	7887,78	1643,29	9531,06	25,0%
4	70989,98	7887,78	1478,96	9366,73	25,0%
5	63102,20	7887,78	1198,94	9086,72	22,8%
6	55214,43	7887,78	1049,07	8936,85	22,8%
7	47326,65	7887,78	1076,68	8964,46	27,3%
8	39438,88	7887,78	897,23	8785,01	27,3%
9	31551,10	7887,78	678,35	8566,12	25,8%
10	23663,33	7887,78	508,76	8396,54	25,8%
11	15775,55	7887,78	372,04	8259,82	28,3%
12	7887,78	7887,78	211,00	8098,77	32,1%
Всього	-	94653,30	12469,91	107123,21	-

Для другого варіанту погашення усієї суми боргу відбувається рівними виплатами. Тому спочатку необхідно визначити щомісячні сумарні платежі по кредиту за формулою постійних виплат (3.2).

$$PMT = \frac{S_{кр}}{\sum_{t=1}^{12} \frac{1}{(1+\frac{r}{12})^t}} \quad (3.2)$$

де r – річна процентна ставка по кредиту, долі од.

Таким чином, скориставшись наведеною формулою визначаємо, що сумарні щомісячні виплати становлять 8813,53 грн. Однак процентна ставка за кредитом змінюється щомісяця, тому розрахуємо поправку на процент (3.3).

$$S_{\%} = S_{кр}^{зал} \cdot (r_{пот} - r_{поч}) / 12 \quad (3.3)$$

де $r_{пот}$ – поточна річна процентна ставка по кредиту, долі од.;

$r_{поч}$ – початкова річна процентна ставка за кредитом, долі од.

Таким чином, сума процентних виплат за рік за стандартним короткостроковим кредитом, розрахованим за другим варіантом, становить 11109,01 грн, а сумарна сума до повернення – 107541,84 грн (табл. 3.5).

Таблиця 3.5

Графік погашення стандартного короткострокового кредиту (Варіант 2)

Місяць	Залишок на початок	Погашення основної суми боргу	Процентні виплати	Сумарні виплати	Ставка	Поправка на процент	Сумарна відкоригована виплата
1	94653,30	7157,09	1656,43	8813,53	21,0%	0,00	8813,53
2	87496,21	7282,34	1531,18	8813,53	23,5%	182,28	8995,81
3	80213,86	7409,78	1403,74	8813,53	25,0%	267,38	9080,91
4	72804,08	7539,45	1274,07	8813,53	25,0%	242,68	9056,21
5	65264,63	7671,39	1142,13	8813,53	22,8%	97,90	8911,42
6	57593,23	7805,64	1007,88	8813,53	22,8%	86,39	8899,92
7	49787,59	7942,24	871,28	8813,53	27,3%	261,38	9074,91
8	41845,34	8081,23	732,29	8813,53	27,3%	219,69	9033,21
9	33764,11	8222,65	590,87	8813,53	25,8%	135,06	8948,58
10	25541,46	8366,55	446,98	8813,53	25,8%	102,17	8915,69
11	17174,91	8512,97	300,56	8813,53	28,3%	104,48	8918,01
12	8661,94	8661,94	151,58	8813,53	32,1%	80,12	8893,65
		94653,30	11109,01	105762		1779,53	107541,84

За умовами кредитування, окрім процентів, підприємству потрібно оплатити наступні витрати з обслуговування у банку (див. табл. 3.6).

Таблиця 3.6

Витрати підприємства на обслуговування в банку

Назва витрат	Варіант 1	Варіант 2
Погашення основної суми боргу	94653,30	94653,30
Процентні виплати	12469,91	12888,54
Застава	135,219	135,219
Відкриття кредитного рахунку	3786,132	3786,132
Перевірка документів	473,2665	3786,132
РКО	1115,18	1152,49
Сукупні витрати по кредиту	17979,71	21748,52

З урахуванням нарахованих відсотків та витрат на обслуговування в банку сукупні витрати підприємства по кредиту за першим варіантом становлять 17979,71 грн, а за другим – 21748,52 грн, що на 3768,81 грн більше.

Отже, найбільш вигідним варіантом повернення стандартного короткострокового кредиту для підприємства буде перший, при якому погашення основної суми боргу відбувається рівними сумами.

Для аналізу кредитної лінії необхідно врахувати те, що надання кредиту відбувається окремими траншами. Це означає, що у місяці надання траншу відсотки розраховуються за фактичний період використання кредиту. Кредитна лінія передбачає перерахування основної суми боргу на протязі січня 10.01.07 – 60 % від суми кредиту та 15.01.07 – 40 % від суми кредиту.

Згідно з умовами кредитування параметри кредитної лінії наведені у таблиці 3.7.

Таблиця 3.7

Вхідні дані для розрахунку кредитної лінії

Показник	Сума	Показник	Термін	Сума
Сума кредиту, грн	151732,7	Транш 1	10.01.2022	91039,62
Ставка, %	19%	Транш 2	15.01.2022	60693,1
Витрати на оформлення застави, грн	150	-	-	-

Відсотки за кожним траншем розраховуються за формулою 3.2:

$$R = T_1 \cdot T_2 \cdot (31 - t) / 365 \quad (3.2)$$

де R – сума відсотків;

T_1 – транш 1;

T_2 – транш 2;

t – термін.

Відсотки по кредитній лінії за кожним траншем наведені у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Відсотки по кредитній лінії за кожним траншем

Частка кредиту	Термін	Сума, грн	Сума відсотків, грн
60%	10.01.2021	91039,62	995,2
40%	15.01.2021	60693,1	423,45
Всього	-	-	1257,12

По кредитній лінії банк також пропонує два варіанти погашення основної суми боргу на вибір клієнта:

- 1) погашення основної суми боргу рівними сумами;
- 2) погашення усієї суми боргу рівними виплатами.

За січень проценти нараховуються за базовою процентною ставкою 19%. Для наступних місяців процентна ставка розрахована відповідно до умов нарахування відсотків за кредитною лінією.

Щомісячна сума погашення основної суми боргу становить 12664,39 грн. Так як нарахування відсотків відбувається на залишок суми боргу, то залишок суми на початок кожного наступного місяця буде на 12664,39 грн меншим за попередній місяць. Сума процентних виплат за рік за стандартним короткостроковим кредитом становить 16642,36 грн, а сумарна сума до повернення – 168375,06 грн (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

Графік погашення кредитної лінії (Варіант 1)

Місяць	Залишок на початок	Погашення основної суми боргу	Процентні виплати	Сумарні виплати	Ставка, %
1	151732,7	12644,39	1500,70	14145,09	19,0%
2	139088,31	12644,39	2202,23	14846,62	19,0%
3	126443,92	12644,39	2002,03	14646,42	19,0%
4	113799,53	12644,39	1801,83	14446,22	19,0%
5	101155,13	12644,39	1896,66	14541,05	22,5%
6	88510,74	12644,39	1659,58	14303,97	22,5%
7	75866,35	12644,39	1422,49	14066,89	22,5%
8	63221,96	12644,39	1185,41	13829,80	22,5%
9	50577,57	12644,39	1188,57	13832,96	28,2%
10	37933,18	12644,39	891,43	13535,82	28,2%
11	25288,78	12644,39	594,29	13238,68	28,2%
12	12644,39	12644,39	297,14	12941,53	28,2%
Всього	-	151732,70	16642,36	168375,06	-

Для другого варіанту погашення усієї суми боргу відбувається рівними виплатами. Тому спочатку необхідно визначити щомісячні сумарні платежі по кредиту за формулою постійних виплат (3.2).

$$PMT = \frac{S_{кр}}{\sum_{t=1}^{12} \frac{1}{\left(1+\frac{r}{12}\right)^t}} \quad (3.2)$$

де r – річна процентна ставка по кредиту, долі од.

Таким чином, скориставшись наведеною формулою, визначаємо, що сумарні щомісячні виплати становлять 13983,17 грн. Однак процентна ставка за кредитом змінюється щомісяця, тому розрахуємо поправку на процент (3.3).

$$S_{\%} = S_{\text{кр}}^{\text{зал}} \cdot (r_{\text{пот}} - r_{\text{поч}}) / 12 \quad (3.3)$$

де $r_{\text{пот}}$ – поточна річна процентна ставка по кредиту, долі од.;

$r_{\text{поч}}$ – початкова річна процентна ставка за кредитом, долі од.

За перший місяць використання кредитної лінії необхідно визначити суму поправки на процент з урахуванням фактичного періоду використання кредиту, тобто проценти на суму 91039,62 грн нараховуються за 22 дні, а на суму 60693,1 – за 17 днів.

Таким чином, сума процентних виплат за рік за кредитною лінією, розрахована за другим варіантом, становить 16065 грн, а сумарна сума до повернення – 168933,99 грн (табл. 3.10).

Таблиця 3.10

Графік погашення кредитної лінії (Варіант 2)

Місяць	Залишок на початок	Погашення основної суми боргу	Процентні виплати	Сумарні виплати	Ставка	Поправка на процент	Сумарна скоригована виплата
1	151732,70	11580,73	2402,43	13983,17	19,0%	-901,74	13081,43
2	140151,97	11764,09	2219,07	13983,17	19,0%	0,00	13983,17
3	128387,87	11950,36	2032,81	13983,17	19,0%	0,00	13983,17
4	116437,52	12139,57	1843,59	13983,17	19,0%	0,00	13983,17
5	104297,94	12331,78	1651,38	13983,17	22,5%	304,20	14287,37
6	91966,16	12527,04	1456,13	13983,17	22,5%	268,23	14251,40
7	79439,13	12725,38	1257,79	13983,17	22,5%	231,70	14214,86
8	66713,75	12926,87	1056,30	13983,17	22,5%	194,58	14177,75
9	53786,88	13131,54	851,63	13983,17	28,2%	412,37	14395,53
10	40655,34	13339,46	643,71	13983,17	28,2%	311,69	14294,86
11	27315,88	13550,66	432,50	13983,17	28,2%	209,42	14192,59
12	13765,22	13765,22	217,95	13983,17	28,2%	105,53	14088,70
Всього	-	151732,70	16065	167798	-	1135,99	168933,99

За умовами кредитування, окрім процентів, підприємству потрібно оплатити наступні витрати з обслуговування у банку (див. табл. 3.11).

Таблиця 3.11

Витрати підприємства на обслуговування в банку

Назва витрат	Варіант 1	Варіант 2
Погашення основної суми боргу	151732,70	151732,70
Процентні виплати	16642,36	17201,29
Застава	216,76	216,76
Відкриття кредитного рахунку	6069,31	6069,31
Перевірка документів	758,66	758,66
РКО	1754,20	1759,79
Сукупні витрати по кредиту	25441,29	26005,81

З урахуванням нарахованих відсотків та витрат на обслуговування в банку, сукупні витрати підприємства по кредиту за першим варіантом становлять 25441,29 грн, а за другим – 26005,81 грн, що на 564,52 грн більше.

Отже, найбільш вигідним варіантом повернення кредиту для підприємства буде другий, при якому погашення усієї суми боргу відбувається рівними виплатами.

Використання кредиту по лінії Європейського Банку Реконструкції і розвитку (ЄБРР) пов'язане з наступними умовами:

- 1) кредит надається в доларах США за поточним курсом (1 дол.США=35,5 грн);
- 2) ставка по кредиту базується на ставці LIBOR, яка становить 2,5%.

Вхідні параметри кредиту по лінії ЄБРР наведено у таблиці 3.12.

Таблиця 3.12

Вхідні параметри кредиту по лінії ЄБРР

Показник	Сума, грн	Сума, дол. США
Сума кредиту	151732,7	4274,16
Ставка	9,6%	9,6%
Витрати на оформлення застави	216,76	4,23

За умовами кредитування ставка за кредитом ЄБРР на 8% вища за базову ставку LIBOR, яка складає 1,6%, тобто відсотки за кредитом будуть нараховуватися за ставкою 9,6%. Для наступних місяців процентна ставка розрахована відповідно до умов нарахування відсотків за лінією ЄБРР.

За умовами кредитування погашення кредиту відбувається рівними частинами. Щомісячна сума погашення основної суми боргу становить 356,18 дол. США.

Так як нарахування відсотків відбувається на залишок суми боргу, то залишок суми на початок кожного наступного місяця буде на 356,18 дол. США меншим за попередній місяць. Сума процентних виплат за рік становить 255,41 дол. США, або 9067,05 грн, а сумарна сума до повернення – 4529,57 дол. США, або 160799,74 грн (табл. 3.13).

Таблиця 3.13

Погашення кредиту за лінією ЄБРР рівними частинами, дол. США

Місяць	Залишок на початок	Погашення основної суми боргу	процентні виплати	сумарні виплати	ставка, %
1	4274,16	356,18	34,19	390,37	9,6%
2	3917,98	356,18	32,16	388,34	9,9%
3	3561,80	356,18	30,33	386,51	10,2%
4	3205,62	356,18	31,79	387,97	11,9%
5	2849,44	356,18	28,59	384,77	12,0%
6	2493,26	356,18	25,35	381,53	12,2%
7	2137,08	356,18	21,23	377,41	11,9%
8	1780,90	356,18	17,35	373,53	11,7%
9	1424,72	356,18	13,29	369,47	11,2%
10	1068,54	356,18	10,54	366,72	11,8%
11	712,36	356,18	6,89	363,07	11,6%
12	356,18	356,18	3,70	359,88	12,5%
	0,00	4274,16	255,41	4529,57	

За умовами кредитування, окрім процентів, підприємству потрібно оплатити наступні витрати з обслуговування у банку (табл. 3.14).

Таблиця 3.14

Сукупні витрати підприємства з обслуговування кредиту по лінії ЄБРР

Назва витрат	Сума, грн
Погашення основної суми боргу	4274,16
Процентні виплати	255,41
Застава	41,29
Відкриття кредитного рахунку	170,97
Перевірка документів	21,37
Гарантія страхової компанії	213,71
РКО	49,77
Сукупні витрати по кредиту	752,51

З урахуванням нарахованих відсотків та витрат на обслуговування в банку, сукупні витрати підприємства по кредиту становлять 752,51 дол. США, або 26714,11 грн.

Використання авального кредиту пов'язане з деякими особливостями у розрахунку терміну кредиту та погашення основної суми боргу. При визначенні терміну погашення кредиту необхідно враховувати те, що кредит повинен погашатись за 5 днів до терміну погашення векселя. Максимальна сума кредиту становить 90% номіналу векселя (табл. 3.15).

Таблиця 3.15

Вхідні параметри авального кредиту

Показник	Сума	Термін погашення векселя	Максимальна сума кредиту	Сума погашення основної частини кредиту, грн	Термін погашення кредиту
Вексель 1	54088	20.08.2021	48679,20	6084,90	15.08.2021
Вексель 2	13522	31.10.2021	12169,80	1216,98	26.10.2021
Вексель 3	27044	15.12.2021	24339,60	2028,30	10.12.2021
Сума кредиту	85188,6	-	-	-	-
Ставка по кредиту	22%	-	-	-	-

Перший вексель має бути погашений через 8 місяців, тому відсотки нараховуються протягом 8 місяців на залишок суми боргу. Сума нарахованих відсотків складає 48679,2 грн, а сумарна сума виплати за рік становить 52638,69 грн (табл. 3.16).

Таблиця 3.16

Погашення авального кредиту (вексель 1)

Місяць	Залишок на початок	Погашення основної суми боргу	процентні виплати	сумарні виплати
1	48679,20	6084,90	892,45	6977,35
2	42594,30	6084,90	780,90	6865,80
3	36509,40	6084,90	669,34	6754,24
4	30424,50	6084,90	557,78	6642,68
5	24339,60	6084,90	446,23	6531,13
6	18254,70	6084,90	334,67	6419,57
7	12169,80	6084,90	223,11	6308,01
8	6084,90	6084,90	55,01	6139,91
		48679,20	3959,49	52638,69

Другий вексель має бути погашений через 10 місяців, тому відсотки нараховуються протягом 10 місяців на залишок суми боргу. Сума нарахованих відсотків складає 1223 грн, а сумарна сума виплати за рік – 13393 грн (табл. 3.17).

Таблиця 3.17

Погашення авального кредиту (вексель 2)

Місяць	Залишок на початок	Погашення основної суми боргу	Процентні виплати	Сумарні виплати
1	12169,80	1216,98	223,11	1440,09
2	10952,82	1216,98	200,80	1417,78
3	9735,84	1216,98	178,49	1395,47
4	8518,86	1216,98	156,18	1373,16
5	7301,88	1216,98	133,87	1350,85
6	6084,90	1216,98	111,56	1328,54
7	4867,92	1216,98	89,25	1306,23
8	3650,94	1216,98	66,93	1283,91
9	2433,96	1216,98	44,62	1261,60
10	1216,98	1216,98	19,07	1236,05
		12169,80	1223,88	13393,68

Третій вексель має бути погашений через 8 місяців, тому відсотки нараховуються протягом 12 місяців на залишок суми боргу. Сума нарахованих відсотків складає 2875,51 грн, а сумарна сума виплати за рік становить 27215,11 грн (табл. 3.18).

Таблиця 3.18

Погашення авального кредиту (вексель 3)

Місяць	Залишок на початок	Погашення основної суми боргу	процентні виплати	сумарні виплати
1	24339,60	2028,30	446,23	2474,53
2	22311,30	2028,30	409,04	2437,34
3	20283,00	2028,30	371,86	2400,16
4	18254,70	2028,30	334,67	2362,97
5	16226,40	2028,30	297,48	2325,78
6	14198,10	2028,30	260,30	2288,60
7	12169,80	2028,30	223,11	2251,41
8	10141,50	2028,30	185,93	2214,23
9	8113,20	2028,30	148,74	2177,04
10	6084,90	2028,30	111,56	2139,86
11	4056,60	2028,30	74,37	2102,67
12	2028,30	2028,30	12,23	2040,53
		24339,60	2875,51	27215,11

Загальна сума кредиту за трьома вексями становить 75600 грн, а сума нарахованих відсотків за весь період дорівнює 8058,88 грн. Сумарні виплати за авальним кредитом за рік становлять 93247,48 грн (табл. 3.19).

Таблиця 3.19

Сукупний платіж по авальному кредиту

Місяць	Залишок на початок	Погашення основної суми боргу	процентні виплати	сумарні виплати
1	85188,60	9330,18	1561,79	10891,97
2	75858,42	9330,18	1390,74	10720,92
3	66528,24	9330,18	1219,68	10549,86
4	57198,06	9330,18	1048,63	10378,81
5	47867,88	9330,18	877,58	10207,76
6	38537,70	9330,18	706,52	10036,70
7	29207,52	9330,18	535,47	9865,65
8	19877,34	9330,18	307,88	9638,06
9	10547,16	3245,28	193,36	3438,64
10	7301,88	3245,28	130,63	3375,91
11	4056,60	2028,30	74,37	2102,67
12	2028,30	2028,30	12,23	2040,53
		85188,60	8058,88	93247,48

За умовами кредитування, окрім процентів, підприємству потрібно оплатити наступні витрати з обслуговування у банку (табл. 3.20).

Таблиця 3.20

Витрати на обслуговування авального кредиту

Назва витрат	Сума, грн
Погашення основної суми боргу	85188,60
Процентні виплати	8058,88
Застава	0
Відкриття кредитного рахунку	3407,54
Перевірка документів	425,94
РКО	118,92
Сукупні витрати по кредиту	12011,29

З урахуванням нарахованих відсотків та витрат на обслуговування в банку, сукупні витрати підприємства по авальному кредиту становлять 12011,29 грн.

3.3. Обґрунтування найбільш ефективного способу кредитування

Порівняємо вартість використання наведених форм кредитів. Для цього проведемо розрахунок відносних витрат на основі даних про сукупні витрати та суми можливого кредиту (табл. 3.21).

Таблиця 3.21

Порівняльна таблиця витрат по кредитах, грн

Показник	СКК		КЛ		ЄБРР	Авальний кредит
	Варіант 1	Варіант 2	Варіант 1	Варіант 2		
Витрати по кредиту	17979,71	21748,52	25441,29	26005,81	752,51	12011,29
Сума кредиту	94653,3	94653,3	151732,7	151732,7	4274,16	85188,6
Відносні витрати	19,00%	22,98%	18,54%	17,71%	17,61%	14,10%

Найменша частка відносних витрат виявилася у авального кредиту – 14,10%, але суми авального кредиту не вистачає для придбання обладнання вартістю 135219 грн.

Другим по величині відносних витрат виявився кредит по лінії ЄБРР, проте максимально можливої суми кредиту також не вистачає для придбання обладнання.

Отже, згідно з результатами розрахунків найбільш вигідним для фінансування потреб підприємства є використання комбінованого кредиту, який складається із часток авального кредиту та кредиту по лінії ЄБРР. Сума авального кредиту становить 85188,6 грн. Розрахуємо нову суму кредиту по лінії ЄБРР за формулою 3.4:

$$S_{\text{ЄБРР}} = S_{\text{обл}} - S_{\text{ав}} = 135219 - 85188,6 = 50030,4 \text{ (грн)} \quad (3.4)$$

де $S_{\text{ЄБРР}}$ – нова сума кредиту по лінії ЄБРР;

$S_{\text{обл}}$ – вартість обладнання, грн;

$S_{\text{ав}}$ – сума авального кредиту, грн.

Так як сума кредиту по лінії ЄБРР становить 70% від вартості об'єкта застави, то необхідно розрахувати необхідну суму застави за формулою 3.5:

$$S_3 = \frac{S_{\text{ЄБРР}}}{0,7} = \frac{50030,4}{0,7} = 71472 \text{ (грн)} \quad (3.5)$$

де S_3 – сума застави, грн

Таким чином, нова сума кредиту ЄБРР становить 50030,4 грн, або 1409,31 дол. США, а сума застави становить 71472 грн, або 2013,3 дол. США. Процентні витрати по кредиту ЄБРР становлять 80,83 дол. США, або 2869 грн (табл. 3.22).

Таким чином, нова сума кредиту ЄБРР становить 50030,4 грн, або 1409,31 дол. США, а сума застави становить 71472 грн, або 2013,3 дол. США. Процентні витрати по кредиту ЄБРР становлять 80,83 дол. США, або 2869 грн.

Таблиця 3.22

Графік обслуговування кредиту по лінії ЄБРР

Місяць	Залишок на початок	Погашення основної суми боргу	Процентні виплати	Сумарні виплати	Ставка, %
1	1409,31	117,44	11,27	128,72	9,6%
2	1291,86	117,44	10,60	128,05	9,9%
3	1174,42	117,44	10,00	127,44	10,2%
4	1056,98	117,44	10,48	127,92	11,9%
5	939,54	117,44	9,43	126,87	12,0%
6	822,10	117,44	8,36	125,80	12,2%
7	704,65	117,44	7,00	124,44	11,9%
8	587,21	117,44	5,72	123,16	11,7%
9	469,77	117,44	4,38	121,82	11,2%
10	352,33	117,44	3,48	120,92	11,8%
11	234,88	117,44	2,27	119,71	11,6%
12	117,44	117,44	1,22	118,66	12,5%
Всього	-	1409,31	84,21	1493,52	-

Сукупні витрати підприємства по обраним формам кредитування становили 137543,34 грн (88328,66 грн по авальному кредиту та 49214,68 – по кредиту ЄБРР) (табл. 3.21).

Таблиця 3.23

Сукупні витрати підприємства по кредитах

Назва витрат	Кредит по лінії ЄБРР	Авальний кредит	Сукупні витрати
Погашення основної суми боргу	50030,40	85188,60	135219
Процентні виплати	2989,63	8058,88	11048,51
Застава	1465,72	0,00	1465,72
Відкриття кредитного рахунку	2001,22	3407,54	5408,76
Перевірка документів	250,15	425,94	676,09
Гарантія страхової компанії	2501,52	0,00	2501,52
РКО	592,39	18,92	611,31
Витрати на обслуговування кредиту	9800,62	1201,29	11001,91
Сукупні витрати по кредиту	59831,02	86389,89	146220,91

Висновки до розділу 3

Якщо підприємство обере стандартний короткостроковий кредит, розрахований за першим варіантом, то сплатить банку за користуванням кредиту 17979,71 грн, а якщо обере стандартний короткостроковий кредит, розрахований за другим варіантом, то тоді сплатить банку 21748,52 грн. Частка відносних витрат для цих варіантів кредитів становить 19% і 22,98% відповідно, що є найбільшими показниками серед усіх кредитів. Тому підприємству не рекомендується користуватись даним видом кредиту.

Якщо підприємство обере кредитну лінію, розраховану за першим варіантом, то сплатить банку за користуванням кредиту 25441,29 грн, а якщо обере кредитну лінію, розраховану за другим варіантом, то тоді сплатить банку 151732,7 грн. Частка відносних витрат для цих варіантів кредитів становить 18,54% і 17,71% відповідно. Такі показники не є найвищими серед усіх наведених кредитів, проте підприємству не рекомендується користуватись даним видом кредиту, тому що сума кредиту у розмірі 151732,7 перевищує суму, необхідну для купівлі обладнання і підприємство понесе зайві витрати.

Найнижчий показник відносних витрат виявився у авального кредиту і становив 14,1%, проте суми кредиту розміром 85188,6 грн не вистачить підприємству для купівлі обладнання вартістю 135219 грн.

Якщо підприємство обере кредит по лінії ЄБРР, то сплатить банку за користуванням кредиту 26714,12 грн. Частка відносних витрат для цього варіанту кредиту становить 17,61%. Проте суми кредиту також не вистачить для купівлі необхідного обладнання.

Тому підприємству рекомендується для фінансування потреб використовувати комбінований кредит, який складається із часток авального кредиту та кредиту по лінії ЄБРР. Сума авального кредиту становить 85188,6 грн, а сума кредиту по лінії ЄБРР складає 50030,4 грн. Витрати по кредиту становитимуть 1001,91 грн, що є найвигіднішим показником серед усіх наведених варіантів.

ВИСНОВОК

1. На сьогодні одну з найважливіших ролей у стимулюванні відтворювальних процесів в економіці відіграє банківський кредит як головне джерело забезпечення грошовими ресурсами поточної господарської діяльності підприємств незалежно від форм власності та сфер господарювання. Незважаючи на те, що кризові явища в економічній системі практично підірвали фінансову стійкість більшості вітчизняних підприємств, кредитні операції все ж залишаються головним видом фінансування капітальних і поточних потреб підприємств.

2. Формування структури капіталу щільно пов'язане з урахуванням особливостей кожної з його складових частин: власного та позикового капіталу. Підприємство, що використовує тільки власний капітал, має найвищу фінансову стійкість, але обмежує темпи свого розвитку та не використовує фінансові можливості приросту прибутку на вкладений капітал. Підприємство, що використовує позиковий капітал, має вищий фінансовий потенціал свого розвитку та можливості приросту фінансової рентабельності діяльності, однак значною мірою генерує фінансовий ризик та загрозу банкрутства.

3. Одним із найважливіших методів досягнення фінансової стійкості підприємства є політика управління підприємством, направлена на досягнення цілей фінансового менеджменту. Можливий вплив цілей фінансового менеджменту носить умовний характер і пояснюється обраною політикою управління фінансами підприємства (консервативна, раціональна або агресивна), залежно від якої будується система цілей фінансового менеджменту. Найбільш ефективним методом покращення фінансового стану підприємства є дотримання раціонального типу політики управління підприємством.

4. Найкращим методом дослідження фінансового стану є проведення аналізу фінансової звітності підприємства, оскільки динаміка показників звітності відображає зміни загального фінансового становища підприємства

протягом певного проміжку часу та допомагає визначити недоліки у фінансовій діяльності та напрями підвищення фінансової стабільності підприємства.

5. Протягом усього досліджуваного періоду найкращим фінансовий стан підприємства був у 2019 році, а найгірше фінансове становище спостерігалось у 2020 році, що відбулось через негативний вплив фінансової кризи внаслідок пандемії COVID-19. Підприємство стикнулося з рядом проблем: недостатність обігових коштів для оплати праці персоналу та господарських операцій, постачальники були не в змозі забезпечити своєчасність поставок, знизилась платоспроможність населення, а отже і попит на продукцію підприємства, внаслідок чого знизились доходи та прибутковість підприємства. У 2021 році фінансове становище магазину дещо покращилось внаслідок зниження впливу негативних наслідків пандемії та послаблення карантинних обмежень.

6. Одним із способів фінансування капітальних і поточних потреб підприємства являється кредитування. Проте дуже важливо не помилитися з вибором форми кредитування та кредитною установою, яка виступить у ролі кредитодавця, так як саме від цього залежить обсяг супроводжуючих витрат підприємства з обслуговування кредиту (нарахованих процентів та оплати додаткових послуг кредитної установи з обслуговування кредиту).

7. Найбільшим попитом в Україні серед підприємств користуються наступні види кредитів: стандартний короткостроковий кредит, кредитна лінія, авальний кредит, та кредит по лінії ЄБРР. Проте дослідження показало, що для фінансування потреб меблевого магазину найбільш вигідним являється комбінація авального кредиту та кредиту по лінії ЄБРР, оскільки на обслуговування за цими кредитами підприємство понесе найменше витрат. Найменш вигідною формою кредитування для даного підприємства виявився стандартний короткостроковий кредит, оскільки на його обслуговування підприємство понесло б найбільші витрати. Тому для мінімізації фінансових витрат підприємствам необхідно дуже ретельно обирати спосіб кредитування як джерело фінансування капітальних і поточних потреб.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Версаль Н. Переваги та недоліки зовнішніх джерел фінансування малих та середніх підприємств в Україні. Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. 2020. №1. С. 182-194;
2. Вовчак О. Д., Миськів Г. В. Кредитні ресурси суб'єктів кредитного ринку: теоретико-методологічні підходи. Вісник Національного банку України. 2015. № 3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://journal.bank.gov.ua>;
3. Волкова Н.І., Свірідова К.Д. Аналіз проблем кредитування малого та середнього бізнесу в сучасних економічних умовах. Фінанси, облік банки. 2017. №1 (22). С. 55-62;
4. Донець О. Б. Банківська стратегія кредитування малого і середнього бізнесу. Глобальні та національні проблеми економіки. 2015. № 7. С. 686–690;
5. Донець О. Б. Напрями активізації банківського кредитування малого і середнього бізнесу в Україні. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2016. № 3. С. 205–209;
6. Балацька А. Напрямки вдосконалення кредитного забезпечення розвитку підприємницької діяльності в Україні / А. Балацька // Галицький економічний вісник. – 2020. – Т. 1. – №2. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu;
7. Донець О.Б. Кредитування малого і середнього бізнесу: дис. кандидата екон. наук (доктора філософії) : 08.00.08 / Унів. держ. фіск. служби. Ірпінь, 2017. 259с.
8. Вовчак О. Д. Причини та наслідки впливу світової фінансової кризи на розвиток банківського і реального секторів економіки України / О. Д. Вовчак, Н. П. Поляк // Вісник Національного банку України. - 2009. - № 8 (162). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://journal.bank.gov.ua/archive.pdf>;
9. П. М. Гарасим. Фінанси підприємств: навч. посібник / за ред. Г. Я. Аніловської, І. Б. Висоцької. Львів: ДУВС, 2018. 440 с.

10. Салига К. С. Система формування фінансових ресурсів підприємства / К.С. Салига, Г.А. Писаренко // Електронний журнал «Ефективна економіка». – 2011. - №3. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/>;
11. Смольська О.Я. Джерела формування фінансових ресурсів підприємств / О. Я. Смольська // Електронний журнал «Стратегічні орієнтири». – 2011. - №2. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://libfor.com/index.php?newsid=284>;
12. Демиденко С.В. Забезпечення фінансової стійкості підприємства в процесі ефективного управління власним капіталом підприємства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/statti/Демиденко_СВ.doc;
13. Бізюк Д. Л., Кнейслер О. В. Напрями зміцнення фінансової стійкості підприємства / Д. Л. Бізюк, О. В. Кнейслер // Електронний журнал «Ефективна економіка». – 2011. - №3. – с.44-45. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/10736>;
14. Дані Державної служби статистики в Україні про кількість суб'єктів господарювання за видами економічної діяльності. 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/fin/pssg/pssg_u/ksg_;
15. Дані Державної служби статистики в Україні про обсяг промислової продукції, реалізованої за межі країни, за видами діяльності. 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/pr/orp/orp_u/orp0619_u.htm;
16. Дані Державної служби статистики в Україні про товарну структуру зовнішньої торгівлі. 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/zd/tsztt/tsztt_u/tsztt1315_u.htm;
17. Дані Державної служби статистики в Україні про прямі інвестиції (акціонерний капітал) в економіці України за видами економічної діяльності. 2018. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2018/zd/inv_zd/pi_ak_ks_ved;

18. Бондаренко Н. Дослідження стану розвитку меблевої промисловості України в сучасних умовах господарювання / Н. Бондаренко, Д. Удалих // Галицький економічний вісник, 2020. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/68/948.pdf>;
19. М. М. Бердар. Фінанси підприємств. Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 352 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Berdar_Marharyta/Finansy_pidpryemstv.pdf;
20. Фінансовий аналіз: навчальний посібник: [Електронне видання] / М. М. Берест. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 164 с. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/18549/1/2017PDF>;
21. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астроя», 2020. 434 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.pdaa.edu.ua:80/bitstream>;
22. Фінансовий аналіз. Навчальний посібник / М. Р. Лучко, С. М. Жукевич, А. І. Фаріон – Тернопіль: ТНЕУ, – 2016 – 304 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1924Verstka.pdf>;
23. Банківські операції: Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів з виконання курсової роботи для студентів освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 0305 «Економіка і підприємництво» напрямку підготовки 6.030508 – фінанси і кредит [Електронний ресурс] / О.В. Єрмошкіна, О.І. Горяча; Нац. гірн. ун-т. – Електрон. текст. Дані. – Д. : НГУ, 2014. – 47 с. – Режим доступу: <https://eaf.nmu.org.ua>;

ДОДАТКИ

Додаток А

Звіт про фінансовий стан магазину меблів «Меблі у ритмі життя» за 2019 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2020	01	01
Підприємство <u>Магазин меблів «Меблі у ритмі життя»</u>	за СДРПОУ	68932658		
Територія <u>м. Кам'янське, Дніпропетровська обл.</u>	за КОАТУУ	681080000		
Організаційно-правова форма господарювання <u>ФОП Сушко Ірина Анатоліївна</u>	за КОПФГ	340		
Вид економічної діяльності <u>Роздрібна торгівля меблями, освітлювальним приладдям та іншими товарами для дому в спеціалізованих магазинах</u>	за КВЕД	47.59		
Середня кількість працівників <u>5</u>				
Адреса, телефон <u>51900, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл., м. КАМ'ЯНСЬКЕ, просп. Свободи, 56. Тел. +380689706305</u>				
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2), грошові показники якого виводяться в гривнях з копійками)				V
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці): за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку за міжнародними стандартами фінансової звітності				

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

на 31 грудня 2019 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рєка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12	12
первісна вартість	1001	41	41
накопичена амортизація	1002	(29)	(29)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	305	367
Основні засоби	1010	471	496
первісна вартість	1011	630	641
Знос	1012	(159)	(185)
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	788	875
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	231	313
Товари	1104	231	313
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	72	76
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	4	6
з бюджетом	1135	48	40
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	226	247
Інші поточні дебіторська заборгованість	1155	341	365
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	692	775
Готівка	1166	22	25
Рахунки в банках	1167	670	750
Витрати майбутніх періодів	1170	69	71
Інші оборотні активи	1190	14	15
Усього за розділом II	1195	1697	2539
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	2485	3482

Продовження додатка А

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	434	434
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	152	672
Неоплачений капітал	1425		
Видучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	586	1106
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	451	490
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	345	560
розрахунками з бюджетом	1620	62	70
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	525	629
розрахунками з оплати праці	1630	114	317
Поточні забезпечення	1660	230	397
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	172	260
Усього за розділом III	1695	1899	2376
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	2485	3482

Керівник

Головний бухгалтер

Сушко І. А.

Палій Р. В.

Додаток Б

Звіт про фінансовий стан магазину меблів «Меблі у ритмі життя» за 2020 рік

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство Магазин меблів «Меблі у ритмі життя»
Територія м. Кам'янське, Дніпропетровська обл.
Організаційно-правова форма господарювання ФОП Сушко Ірина Анатоліївна
Вид економічної діяльності Роздрібна торгівля меблями, освітлювальним
приладдям та іншими товарами для дому в спеціалізованих магазинах
Середня кількість працівників 5
Адреса, телефон 51900, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл., м. КАМ'ЯНСЬКЕ,
просп. Свободи, 56. Тел. +380689706305
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про
фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2),
грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КОПФГ
за КВЕД

КОДИ		
2021	01	01
68932638		
681080000		
240		
47.59		

V

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2020 р.**

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	12	11
первісна вартість	1001	41	41
накопичена амортизація	1002	(29)	(30)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	367	370
Основні засоби	1010	496	461
первісна вартість	1011	641	650
Знос	1012	(185)	(189)
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	875	842
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	313	822
Товари	1104	313	822
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	76	84
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	6	-
з бюджетом	1135	40	50
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	247	250
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	365	370
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	775	940
Готівка	1166	25	56
Рахунки в банках	1167	750	884
Витрати майбутніх періодів	1170	71	79
Інші оборотні активи	1190	15	21
Усього за розділом II	1195	2539	2616
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	3482	3458

Продовження додатка Б

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіювий) капітал	1400	434	434
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	672	669
Неоплачений капітал	1425		
Видучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	1106	1 103
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	490	433
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	560	600
розрахунками з бюджетом	1620	70	50
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	629	540
розрахунками з оплати праці	1630	317	259
Поточні забезпечення	1660	397	357
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	260	116
Усього за розділом III	1695	2376	2355
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	3482	3458

Керівник

Сушко І. А.

Головний бухгалтер

Палій Р. В.

Додаток В

Звіт про фінансовий стан магазину меблів «Меблі у ритмі життя» за 2021 рік

Додаток І
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку І
"Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство Магазин меблів «Меблі у ритмі життя»
Територія м. Кам'янське, Дніпропетровська обл.
Організаційно-правова форма господарювання ФОП Сушко Ірина Анатоліївна
Вид економічної діяльності Роздрібна торгівля меблями, освітлювальним
приладдям та іншими товарами для дому в спеціалізованих магазинах
Середня кількість працівників 5
Адреса, телефон 51900, ДНІПРОПЕТРОВСЬКА обл., м. КАМ'ЯНСЬКЕ,
просп. Свободи, 56. Тел. +380689706305
Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знаку (окрім розділу IV Звіту про
фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма № 2),
грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)
Складено (робота позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ
за КОАТУУ
за КОМФГ
за КВЕД

КОДИ		
2022	01	01
68932658		
6810800000		
240		
47.59		

V

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2021 р.**

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	11	10
первісна вартість	1001	41	41
накопичена амортизація	1002	(30)	(31)
Незвершені капітальні інвестиції	1005	370	385
Основні засоби	1010	461	467
первісна вартість	1011	650	666
Знос	1012	(189)	(199)
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035		
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	842	862
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	822	346
Товари	1104	822	346
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	84	90
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	50	-
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	250	210
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	370	459
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	940	728
Готівка	1166	56	64
Рахунки в банках	1167	884	664
Витрати майбутніх періодів	1170	79	87
Інші оборотні активи	1190	21	39
Усього за розділом II	1195	2616	1 959
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	3458	2 821

Продовження додатка В

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	434	434
Капітал у дооцінках	1405		
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	669	571
Неоплачений капітал	1425		
Вилучений капітал	1430		
Усього за розділом I	1495	1 103	1 005
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525		
Усього за розділом II	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	433	484
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	600	486
розрахунками з бюджетом	1620	50	32
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	540	434
розрахунками з оплати праці	1630	259	198
Поточні забезпечення	1660	357	228
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	116	48
Усього за розділом III	1695	2 355	1 816
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	3 458	2 821

Керівник Сушко І. А.

Головний бухгалтер Палій Р. В.

Додаток Г

Аналіз показників звіту про фінансовий стан підприємства за 2019-2021 роки

Актив	Код рядка	Показники, тис. грн						Абсолютний приріст показників, тис. грн						Темп зростання, %						Темп приросту, %					
		2019		2020		2021		2020-2019		2021-2020		2021-2019		2020-2019		2021-2020		2021-2019		2020-2019		2021-2020		2021-2019	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи																									
Нематеріальні активи																									
первісна вартість	1001	12	12	12	11	11	10	0	-1	-1	-1	-11	-11	100,00%	91,67%	91,67%	90,91%	0,00%	83,33%	0,00%	-8,33%	-8,33%	-9,09%	-100,00%	-16,67%
накопичена амортизація	1002	-29	-29	-29	-30	-30	-31	0	-1	-1	-1	-2	-2	100,00%	103,45%	103,45%	103,33%	0,00%	106,90%	0,00%	3,45%	3,45%	3,33%	-100,00%	6,90%
Незвершені капітальні інвестиції	1005	305	367	367	370	370	385	62	3	3	15	65	18	120,33%	100,82%	100,82%	104,05%	16,76%	104,90%	20,33%	0,82%	0,82%	4,05%	-83,24%	4,90%
Основні засоби	1010	471	496	496	461	461	467	25	-35	-35	6	-10	-29	105,31%	92,94%	92,94%	101,30%	5,42%	94,15%	5,31%	-7,06%	-7,06%	1,30%	-94,58%	-5,85%
первісна вартість	1011	630	641	641	650	650	666	11	9	9	16	20	25	101,75%	101,40%	101,40%	102,46%	1,69%	103,90%	1,75%	1,40%	1,40%	2,46%	-98,31%	3,90%
Знос	1012	-159	-185	-185	-189	-189	-199	-26	-4	-4	-10	-30	-14	116,35%	102,16%	102,16%	105,29%	13,76%	107,57%	16,35%	2,16%	2,16%	5,29%	-86,24%	7,57%
Усього за розділом I	1095	788	875	875	842	842	862	87	-33	-33	20	54	-13	111,04%	96,23%	96,23%	102,38%	10,33%	98,51%	11,04%	-3,77%	-3,77%	2,38%	-89,67%	-1,49%
II. Оборотні активи																									
Запаси																									
Товари	1104	231	313	313	822	822	346	82	509	509	-476	591	33	135,50%	262,62%	262,62%	42,09%	9,98%	110,54%	35,50%	162,62%	162,62%	-57,91%	-90,02%	10,54%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи,	1125	72	76	76	84	84	90	4	8	8	6	12	14	105,56%	110,53%	110,53%	107,14%	4,76%	118,42%	5,56%	10,53%	10,53%	7,14%	-95,24%	18,42%
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	4	6	6				2	-6	-6	0	-4	-6	150,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	50,00%	-100,00%	-100,00%	-100,00%	-100,00%	-100,00%
з бюджетом	1135	48	40	40	50	50		-8	10	10	-50	2	-40	83,33%	125,00%	125,00%	0,00%	-16,00%	0,00%	-16,67%	25,00%	25,00%	-100,00%	-116,00%	-100,00%
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих	1140	226	247	247	250	250	210	21	3	3	-40	24	-37	109,29%	101,21%	101,21%	84,00%	8,40%	85,02%	9,29%	1,21%	1,21%	-16,00%	-91,60%	-14,98%
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	341	365	365	370	370	459	24	5	5	89	29	94	107,04%	101,37%	101,37%	124,05%	6,49%	125,75%	7,04%	1,37%	1,37%	24,05%	-93,51%	25,75%
Гроші та їх еквіваленти	1165	692	775	775	940	940	728	83	165	165	-212	248	-47	111,99%	121,29%	121,29%	77,45%	8,83%	93,94%	11,99%	21,29%	21,29%	-22,55%	-91,17%	-6,06%
Готівка	1166	22	25	25	56	56	64	3	31	31	8	34	39	113,64%	224,00%	224,00%	114,29%	5,36%	256,00%	13,64%	124,00%	124,00%	14,29%	-94,64%	156,00%
Рахунки в банках	1167	670	750	750	884	884	664	80	134	134	-220	214	-86	111,94%	117,87%	117,87%	75,11%	9,05%	88,53%	11,94%	17,87%	17,87%	-24,89%	-90,95%	-11,47%
Витрати майбутніх періодів	1170	69	71	71	79	79	87	2	8	8	8	10	16	102,90%	111,27%	111,27%	110,13%	2,53%	122,54%	2,90%	11,27%	11,27%	10,13%	-97,47%	22,54%
Інші оборотні активи	1190	14	15	15	21	21	39	1	6	6	18	7	24	107,14%	140,00%	140,00%	185,71%	4,76%	260,00%	7,14%	40,00%	40,00%	85,71%	-95,24%	160,00%
Усього за розділом II	1195	1697	2539	2539	2616	2616	1959	842	77	77	-657	919	-580	149,62%	103,03%	103,03%	74,89%	32,19%	77,16%	49,62%	3,03%	3,03%	-25,11%	-67,81%	-22,84%
Баланс	1300	2485	3482	3482	2606	2606	2821	997	-876	-876	215	121	-661	140,12%	74,84%	74,84%	108,25%	38,26%	81,02%	40,12%	-25,16%	-25,16%	8,25%	-61,74%	-18,98%
Пасив																									
I. Власний капітал																									
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)																									
Усього за розділом I	1420	152	672	672	669	669	571	520	-3	-3	-98	517	-101	442,11%	99,55%	99,55%	85,35%	440,13%	84,97%	342,11%	-0,45%	-0,45%	-14,65%	340,13%	-15,03%
Усього за розділом I	1495	586	1106	1106	1103	1103	1105	520	-3	-3	2	517	-1	188,74%	99,73%	99,73%	100,18%	188,23%	99,91%	88,74%	-0,27%	-0,27%	0,18%	88,23%	-0,09%
III. Поточні зобов'язання і забезпечення																									
Короткострокові кредити банків																									
Поточна кредиторська заборгованість за:	1600	451	490	490	433	433	484	39	-57	-57	51	-18	-6	108,65%	88,37%	88,37%	111,78%	96,01%	98,78%	8,65%	-11,63%	-11,63%	11,78%	-3,99%	-1,22%
товари, роботи, послуги	1615	345	560	560	600	600	486	215	40	40	-114	255	-74	162,32%	107,14%	107,14%	81,00%	173,91%	86,79%	62,32%	7,14%	7,14%	-19,00%	73,91%	-13,21%
розрахунками з бюджетом	1620	62	70	70	50	50	32	8	-20	-20	-18	-12	-38	112,90%	71,43%	71,43%	64,00%	80,65%	45,71%	12,90%	-28,57%	-28,57%	-36,00%	-19,35%	-54,29%
розрахунками зі страхування	1625	525	629	629	540	540	434	104	-89	-89	-106	15	-195	119,81%	85,85%	85,85%	80,37%	102,86%	69,00%	19,81%	-14,15%	-14,15%	-19,63%	2,86%	-31,00%
розрахунками з оплати праці	1630	114	317	317	259	259	198	203	-58	-58	-61	145	-119	278,07%	81,70%	81,70%	76,45%	227,19%	62,46%	178,07%	-18,30%	-18,30%	-23,55%	127,19%	-37,54%
Поточні забезпечення	1660	230	397	397	357	357	228	167	-40	-40	-129	127	-169	172,61%	89,92%	89,92%	63,87%	155,22%	57,43%	72,61%	-10,08%	-10,08%	-36,13%	55,22%	-42,57%
Інші поточні зобов'язання	1690	172	260	260	116	116	48	88	-144	-144	-68	-56	-212	151,16%	44,62%	44,62%	41,38%	67,44%	18,46%	51,16%	-55,38%	-55,38%	-58,62%	-32,56%	-81,54%
Усього за розділом III	1695	1899	2376	2376	2355	2355	1816	477	-21	-21	-539	456	-560	125,12%	99,12%	99,12%	77,11%	124,01%	76,43%	25,12%	-0,88%	-0,88%	-22,89%	24,01%	-23,57%
Баланс	1900	2485	3482	3482	3458	3458	2821	997	-24	-24	-637	973	-661	140,12%	99,31%	99,31%	81,58%	139,15%	81,02%	40,12%	-0,69%	-0,69%	-18,42%	39,15%	-18,98%

Додаток Е

Звіт про фінансові результати підприємства за 2019 рік

Підприємство <u>Магазин меблів «Меблі у ритмі життя»</u> (найменування)	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ	
	за ЄДРПОУ	2020	01 01

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за грудень 2019 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 602	2 171
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 337)	(1 132)
Валовий прибуток	2090	1 265	1 039
Збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	78	99
Адміністративні витрати	2130	(126)	(114)
Витрати на збут	2150	(154)	(132)
Інші операційні витрати	2180	(290)	(260)
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	773	632
Збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	78	65
Фінансові витрати	2250	(23)	(28)
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Фінансовий результат до оподаткування: Прибуток	2290	828	669
Збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(156)	(116)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: Прибуток	2350	672	553
Збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	672	553

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	120	106
Витрати на оплату праці	2505	65	89
Відрахування на соціальні заходи	2510	90	50
Амортизація	2515	152	150
Інші операційні витрати	2520	143	111
Разом	2550	570	506

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник Сушко І. А.

Головний бухгалтер Палій Р. В.

Додаток Ж

Звіт про фінансові результати підприємства за 2020 рік

Підприємство Магазин меблів «Меблі у ритмі життя» Дата (рік, місяць, число)

КОД 1		
2021	01	01
за СДРІГОУ		
01012618		

(найменування)

Звіт про фінансові результати (звіт про сукупний дохід)
за грудень 2020 р.

Форма №2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2100	2 602
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(980)	(1 337)
Валовий прибуток	2090	1120	1 265
Збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	56	78
Адміністративні витрати	2130	(95)	(126)
Витрати на збут	2150	(138)	(154)
Інші операційні витрати	2180	(210)	(290)
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	733	773
Збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	56	78
Фінансові витрати	2250	(20)	(23)
Втрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Фінансовий результат до оподаткування: Прибуток	2290	769	828
Збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(100)	(156)
Прибуток (збиток) від призовної діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: Прибуток	2350	669	672
Збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Доходівка (уцінка) необоротних активів	2400		
Доходівка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Нахвищення курсової різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	669	672

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні витрати	2500	137	120
Витрати на оплату праці	2505	85	65
Відрахування на соціальні заходи	2510	110	90
Амортизації	2515	185	152
Інші операційні витрати	2520	168	143
Разом	2550	685	570

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник Сушко І. А.
Головний бухгалтер Палій Р. В.

Додаток 3

Звіт про фінансові результати підприємства за 2021 рік

Підприємство Мігзини меблів «Меблі у ритмі життя» Дата (рік, місяць, число)

КОДІ		
2022	01	01
за ЄДРПОУ 68932658		

(найменування) за ЄДРПОУ

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за грудень 2021 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	2 873	2 100
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1 198)	(980)
Валовий прибуток	2090	1 675	1 120
Збиток	2095		
Інші операційні доходи	2120	83	56
Адміністративні витрати	2130	(132)	(95)
Витрати на збут	2150	(349)	(138)
Інші операційні витрати	2180	(522)	(210)
Фінансовий результат від операційної діяльності: Прибуток	2190	755	733
Збиток	2195		
Дохід від участі в капіталі	2200		
Інші фінансові доходи	2220		
Інші доходи	2240	44	56
Фінансові витрати	2250	(35)	(20)
Витрати від участі в капіталі	2255		
Інші витрати	2270		
Фінансовий результат до оподаткування: Прибуток	2290	764	769
Збиток	2295		
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(193)	(100)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: Прибуток	2350	571	669
Збиток	2355		

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Доходівка (уцінка) необоротних активів	2400		
Доходівка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	571	669

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	218	137
Витрати на оплату праці	2505	213	85
Відрахування на соціальні заходи	2510	154	110
Амортизація	2515	189	185
Інші операційні витрати	2520	229	168
Разом	2550	1 003	685

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник Сушко І. А.

Головний бухгалтер Палій Р. В.

Додаток Л

Структурний аналіз звіту про фінансовий стан підприємства

Актив	Показники, тис. грн						Питома вага показників, %						Абсолютний приріст питомої ваги, %					
	2019		2020		2021		2019		2020		2021		2020-2019		2021-2020		2021-2019	
	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи	788	875	875	842	842	862	31,71%	27,08%	27,08%	24,35%	24,35%	30,56%	-4,63%	-2,73%	-2,73%	6,21%	-7,36%	3,48%
II. Оборотні активи	1697	2539	2539	2616	2616	1959	68,29%	72,92%	72,92%	75,65%	75,65%	69,44%	4,63%	2,73%	2,73%	-6,21%	7,36%	-3,47%
Баланс	2485	3482	3482	3458	3458	2821	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	x	x	x	x	x	x
I. Власний капітал	586	1106	1106	1103	1103	1105	23,58%	31,76%	31,76%	31,90%	31,90%	39,17%	8,18%	0,13%	0,13%	7,27%	8,32%	7,41%
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	1899	2376	2376	2355	2355	1716	76,42%	68,24%	68,24%	68,10%	68,10%	60,83%	-8,18%	-0,13%	-0,13%	-7,27%	-8,32%	-7,41%
Баланс	2485	3482	3482	3458	3458	2821	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	x	x	x	x	x	x

Додаток М

Структурний аналіз активів підприємства

Актив	Код рядка	Показники, тис. грн						Питома вага показників, %						Абсолютний приріст питомої ваги, %					
		2019		2020		2021		2019		2020		2021		2020-2019		2021-2020		2021-2019	
		На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Необоротні активи																			
Нематеріальні активи	1000	12	12	12	11	11	10	1,52%	1,37%	1,37%	1,31%	1,31%	1,16%	-0,15%	-0,07%	-0,07%	-0,15%	-0,22%	-0,21%
Незавершені капітальні інвестиції	1005	305	367	367	370	370	385	38,71%	41,94%	41,94%	43,94%	43,94%	44,66%	3,24%	2,00%	2,00%	0,72%	5,24%	2,72%
Основні засоби	1010	471	496	496	461	461	467	59,77%	56,69%	56,69%	54,75%	54,75%	54,18%	-3,09%	-1,94%	-1,94%	-0,57%	-5,02%	-2,51%
Усього за розділом I	1095	788	875	875	842	842	862	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	x	x	x	x	x	x
II. Оборотні активи																			
Запаси		231	313	313	822	822	346	13,61%	16,40%	16,40%	31,42%	31,42%	17,66%	2,79%	15,02%	15,02%	-13,76%	17,81%	1,26%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	72	76	76	84	84	90	4,24%	3,98%	3,98%	3,21%	3,21%	4,59%	-0,26%	-0,77%	-0,77%	1,38%	-1,03%	0,61%
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130				0									0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
За виданими авансами	1131	4	6	6	0	0	0	0,24%	0,31%	0,31%	0,00%	0,00%	0,00%	0,08%	-0,31%	-0,31%	0,00%	-0,24%	-0,31%
з бюджетом	1135	48	40	40	50	50	0	2,83%	2,10%	2,10%	1,91%	1,91%	0,00%	-0,73%	-0,19%	-0,19%	-1,91%	-0,92%	-2,10%
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	226	247	247	250	250	210	13,32%	12,95%	12,95%	9,56%	9,56%	10,72%	-0,37%	-3,39%	-3,39%	1,16%	-3,76%	-2,23%
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	341	365	365	370	370	459	20,09%	19,13%	19,13%	14,14%	14,14%	23,43%	-0,96%	-4,99%	-4,99%	9,29%	-5,95%	4,30%
Готівка	1166	22	25	25	56	56	64	1,30%	1,31%	1,31%	2,14%	2,14%	3,27%	0,01%	0,83%	0,83%	1,13%	0,84%	1,96%
Рахунки в банках	1167	670	750	750	884	884	664	39,48%	39,31%	39,31%	33,79%	33,79%	33,89%	-0,17%	-5,52%	-5,52%	0,10%	-5,69%	-5,41%
Витрати майбутніх періодів	1170	69	71	71	79	79	87	4,07%	3,72%	3,72%	3,02%	3,02%	4,44%	-0,34%	-0,70%	-0,70%	1,42%	-1,05%	0,72%
Інші оборотні активи	1190	14	15	15	21	21	39	0,82%	0,79%	0,79%	0,80%	0,80%	1,99%	-0,04%	0,02%	0,02%	1,19%	-0,02%	1,20%
Усього за розділом II	1195	1697	1908	1908	2616	2616	1959	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	x	x	x	x	x	x

Додаток Н

Структурний аналіз капіталу і зобов'язань підприємства

Пасив	Показники, тис. грн						Питома вага показників, %						Абсолютний приріст питомої ваги, %						
	2019		2020		2021		2019		2020		2021		2020-2019		2021-2020		2021-2019		
	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	
I. Власний капітал																			
Зареєстрований (пайовий) капітал	434	434	434	434	434	434	74,06%	39,24%	39,24%	39,35%	39,35%	43,18%	-34,82%	0,11%	0,11%	3,84%	-34,71%	3,94%	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	152	672	672	669	669	571	25,94%	60,76%	60,76%	60,65%	60,65%	56,82%	34,82%	-0,11%	-0,11%	-3,84%	34,71%	-3,94%	
Усього за розділом I	586	1106	1106	1103	1103	1005	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	x	x	x	x	x	x	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення																			
Короткострокові кредити банків	451	490	490	433	433	484													
Поточна кредиторська заборгованість за:																			
товари, роботи, послуги	345	560	560	600	600	486	18,17%	25,08%	25,08%	25,48%	25,48%	26,76%	6,91%	0,40%	0,40%	1,28%	7,31%	1,68%	
розрахунками з бюджетом	62	70	70	50	50	32	3,26%	3,13%	3,13%	2,12%	2,12%	1,76%	-0,13%	-1,01%	-1,01%	-0,36%	-1,14%	-1,37%	
розрахунками зі страхування	525	629	629	540	540	434	27,65%	28,17%	28,17%	22,93%	22,93%	23,90%	0,52%	-5,24%	-5,24%	0,97%	-4,72%	-4,27%	
розрахунками з оплати праці	114	317	317	259	259	198	6,00%	14,20%	14,20%	11,00%	11,00%	10,90%	8,19%	-3,20%	-3,20%	-0,09%	4,99%	-3,29%	
Поточні забезпечення	230	397	397	357	357	228	12,11%	17,78%	17,78%	15,16%	15,16%	12,56%	5,67%	-2,62%	-2,62%	-2,60%	3,05%	-5,22%	
Інші поточні зобов'язання	172	260	260	116	116	48	9,06%	11,64%	11,64%	4,93%	4,93%	2,64%	2,59%	-6,72%	-6,72%	-2,28%	-4,13%	-9,00%	
Усього за розділом III	1899	2233	2233	2355	2355	1816	76,25%	100,00%	100,00%	81,61%	81,61%	78,52%	x	x	x	x	x	x	

Додаток О

Структурний аналіз звіту про фінансові результати за 2019-2021 роки

Стаття	Показники, тис. грн			Питома вага, %			Абсолютний приріст питомої ваги, %		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2020-2019	2021-2020	2021-2019
Чистий дохід	2602	2100	2873	94,34%	94,94%	95,77%	0,59%	0,83%	1,42%
Інші операційні доходи	78	56	83	2,83%	2,53%	2,77%	-0,30%	0,24%	-0,06%
Інші доходи	78	56	44	2,83%	2,53%	1,47%	-0,30%	-1,06%	-1,36%
Разом доходи	2758	2212	3000	100,00%	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Собівартість реалізованої продукції	1337	980	1198	64,09%	63,51%	49,32%	-0,58%	-14,19%	-14,77%
Адміністративні витрати	126	95	132	6,04%	6,16%	5,43%	0,12%	-0,72%	-0,61%
Витрати на збут	154	138	349	7,38%	8,94%	14,37%	1,56%	5,42%	6,99%
Інші операційні витрати	290	210	522	13,90%	13,61%	21,49%	-0,29%	7,88%	7,59%
Фінансові витрати	23	20	35	1,10%	1,30%	1,44%	0,19%	0,14%	0,34%
Витрати з податку на прибуток	156	100	193	7,48%	6,48%	7,95%	-1,00%	1,46%	0,47%
Разом витрати	2086	1543	2429	100,00%	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Чистий прибуток	672	669	571	24,37%	30,24%	19,03%	5,88%	-11,21%	-5,33%

РЕЦЕНЗІЯ

на кваліфікаційну роботу студентки Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» фінансово-економічного факультету Навчально-наукового Інституту економіки за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на тему «Вибір видів та форм банківського кредитування підприємства (на прикладі салону меблів «Меблі у ритмі життя»)» Мавлевій Діані Едуардівні

У сучасних умовах розвитку економіки механізми банківського кредитування мають дуже важливе значення у забезпеченні додатковими грошовими ресурсами малих та середніх підприємств.

Теоретичне значення результатів роботи полягає у визначенні ролі та специфічних ознак банківського кредитування як джерела фінансування капітальних і поточних потреб підприємства.

Практична цінність висновків полягає у використанні одержаних результатів у практичній діяльності задля підвищення якості прийняття управлінських рішень під час вибору джерел фінансування діяльності підприємства.

За результатами аналізу різних видів і форм банківських кредитів було визначено найбільш ефективний вид кредитування для салону меблів «Меблі у ритмі життя».

Кваліфікаційна робота за обраною темою рекомендується до захисту з оцінкою 86 балів.

Професор, д.е.н.
кафедри міжнародних відносин і аудиту

Усатенко О. В.

ВІДГУК

на кваліфікаційну роботу першого (бакалаврського) освітнього рівня
за ОП 072 – Фінанси, банківська справа та страхування,
спеціальність 072 – Фінанси, банківська справа та страхування
на тему «Вибір видів та форм банківського кредитування підприємства (на прикладі
Салон меблів «Меблі в ритмі життя» ФОП Сушко І.А.)»
студентки групи 072-19ск-1 Діани Мавлевої

Актуальність теми обумовлена тим, що в сучасних умовах, коли підприємства торгівлі стикнулись з кризовими явищами, обумовлені військовим діями, втратою через це напрацьованих комерційних зв'язків, зниженням попиту особливо на предмети інтер'єру, постає необхідність пошуку нових джерел фінансування власної діяльності та розвитку. Відповідно, тема кваліфікаційної роботи студентки групи 072-19ск-1 Діани Мавлевої є актуальною та своєчасною.

Відповідність теми та завдання компетенціям ОП та НРК. Поставлена мета та завдання дослідження, а також якість їх реалізації свідчить про повну відповідність підготовленої кваліфікаційної роботи існуючим вимогам та стандартам. Тема, мета, завдання, предмет та об'єкт дослідження відповідають сфері професійної діяльності фахівця з фінансів, банківської справи та страхування.

Практичне значення результатів роботи. В роботі на базі існуючих підходів та методик планування та прогнозування джерел фінансових ресурсів підприємства здійснено вибір видів та форм банківського кредитування підприємства на основі порівняльного аналізу повних кредитних ставок.

Оригінальність дослідження полягає в тому, що автором на базі порівняльного аналізу умов надання комерційних кредитів визначено повну ефективну процентну ставку по кредитам і обрано на її базі найбільш вигідні для підприємства варіанти фінансування.

Відвідування консультацій. Протягом періоду підготовки пояснювальної записки та виконання поставлених завдань Діана Мавлева регулярно відвідувала консультації в режимі онлайн, що свідчить про систематичне опрацювання кваліфікаційної роботи.

Якість підготовки пояснювальної записки. Пояснювальну записку підготовлено відповідно до існуючих вимог щодо норм контролю. Зміст пояснювальної записки розкриває мету та основні завдання, поставлені у роботі. Пояснювальна записка містить вступ, три логічно подані розділи, висновки та перелік використаних джерел. В тексті записки наявні всі посилання на літературні джерела, таблиці та рисунки, а також додатки.

Якість підготовки демонстраційного матеріалу. Зміст демонстраційного матеріалу відображає основний зміст кваліфікаційної роботи, логічно висвітлює процес дослідження та подає кінцеві результати та висновки дослідження. Оформлення відповідає корпоративному стилю та вимогам до демонстраційного матеріалу.

Загальний висновок по роботі: в цілому констатуємо, що кваліфікаційна робота бакалавра студента гр. 072-19ск-1 Мавлевої Діани відповідає вимогам, що висуваються до таких робіт, відображає компетенції, передбачені НРК та освітньою програмою.
Рекомендована оцінка 78 – добре.

Керівник кваліфікаційної роботи,
Д.е.н., проф., завідувач кафедри ЕАФ
НТУ «Дніпровська політехніка»

Олена ЄРМОШКІНА

Ім'я користувача:
Олександр Замковий

ID перевірки:
1011589398

Дата перевірки:
15.06.2022 20:10:20 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet

Дата звіту:
15.06.2022 20:12:03 EEST

ID користувача:
100009640

Назва документа: Кваліфікаційна робота бакалавра Мавлевої Д

Кількість сторінок: 102 Кількість слів: 15502 Кількість символів: 119494 Розмір файлу: 5.05 MB ID файлу: 1011458542

26.2% Схожість

Найбільша схожість: 4.25% з Інтернет-джерелом (http://www.rusnauka.com/21_NIEK_2007/Economics/24365.doc.htm)

26.2% Джерела з Інтернету

1000

Сторінка 104

Пошук збігів з Бібліотекою не проводився

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнено

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнено

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

Модифікації

Виявлено модифікації тексту. Детальна інформація доступна в онлайн-звіті.

Замінені символи

120